

**KASTET UT
AV LABEN:**
Stipendiater
fortviler over tapt
forskningstid

Nyhet s. 8–9

**FERIE PÅ
STUDENT-
BUDSJETT?**

Rektoren, kjendisøkonomen
og politikerens beste tips

Nyhet s. 16–17

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 17, årgang 76

www.universitas.no

tirsdag 24. mai 2022

English content: How to navigate Oslo as a LGBTQI+ student

Inter s. 20-21

MENINGER

Redaktør: **Endre Ugelstad Aas**
endreuas@gmail.com 901 95 375

Nyhetsleder: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

Fotosjef: **Charlotte Førde Skomsøy**

Desksjef: **Sofie Martesdatter Granberg**

Nettredaktør: **Solfrid Skaret**

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Leder

Byråkratitrøbbel

I vårens siste utgave av Universitas kan du lese om byråkratiutfordringene mange utenlandske studenter og ph.d.-kandidater støter på, når de kommer til Norge. Det gjelder især studenter som kommer utenfra EU/EØS. Amerikanske Ty Tarnowski flyttet til Norge høsten 2021. Først seks måneder senere fikk han tilgang på nødvendig helsehjelp. Først ni måneder etter ankomsten fikk han norsk bankkonto. Forvirring om europeiske krav til personopplysninger og adressekluss hos banken, har dratt ut prosessene. Som konsekvens har Tarnowski ikke fått utbetalt lønn i fire måneder i jobben som forskningsassistent. Det kan få ytterligere konsekvenser for søknaden om videre oppholdstillatelse.

Tarnowski står ikke alene i kampen mot byråkratiet. Langsom søknadsbehandling, uforståelige svarbrev og strenge økonomiske krav, preger hverdagen til mange utenlandske ph.d.-studenter i Norge. For enkelte er det simpelthen for dyrt å studere eller ta doktorgraden i Norge. Personer som kommer utenfra EU/EØS må blant annet kunne vise til at de har 129.000 kroner på konto hvis de vil studere i Norge. I tillegg må de ut med 6300 kroner for å fornye oppholdstillatelsen. – Det er ganske mye penger for en student, så jeg måtte få faren min til å garantere at han kunne støtte meg økonomisk, sier skotske Arran Mclean til Universitas. Han fikk søknaden om oppholdstillatelse avvist, etter å ha ventet i seks måneder. Begrunnelsen? Ikke nok penger å vise til.

UD skylder skylder blant annet på pandemien og innreiserestriksjonene for de lange ventetidene. Men årsakene er nok, som de selv sier, sammensatte. Problemet er imidlertid for alvorlig til å bli liggende i en arkivskuff. Hvis utenlandske studenter og forskere skal trekkes mot og – ikke minst – bli værende i Norge, trengs smidigere og raskere ordninger for søknad om oppholdstillatelse, opprettelse av bankkonto og andre elementære tjenester. Desto raskere de kommer inn i det norske systemet, desto raskere vil de kunne bidra tilbake til fellesskapet. For UD burde dette være et godt insentiv for å få mer fortgang i prosessene. Masterstudenter fra USA, Malawi eller Sør-Korea skal slippe å måtte vente et halvt år før de kan søke på en deltidsjobb. – Å gå gjennom byråkratiet i Norge føles som å få huden skrelt av sakte men sikkert, sier nevnte Arran Mclean. Det burde være et tydelig varsel ned til Victoria Terrasse. Unødvendig og tungt byråkrati kan ikke hindre studenter fra hele verden å ta en utdanning i Norge.

Rettelse

I saken «Reagerer på regjeringens utspill om studiestøtten: – studentene står igjen som taperne» i forrige utgave av Universitas (16.22) stod setningen «På Lånkassens hjemmesider står det at alle støttesatser er økt med 2 prosent, ikke 2,3 prosent som Bjotveit påstår». Dette stemmer ikke. Prisjustering for inneværende studieår er 2,3 prosent, mens prisjustering for neste studieår er 2 prosent. Dermed er det samsvar mellom informasjonen på Lånkassens nettsider og det Signe Bjotveit sier.

Rettelse

I saken «Han er Oslomet-studentenes nye leder» i forrige ukens utgave av Universitas (16.22) stod det at en forlengelse av leien på campus Kjeller var bestemt. Det stemmer ikke. Det jobbes med at leien på Kjeller skal forlenges, men dette er ikke endelig avgjort.

God sommer fra oss i Universitas!

Utgaven du nå holder i hånden er den siste dette semesteret. Vi sees igjen i august!

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Student-samskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Jone Trovåg**
j.v.trovag@universitas.no 99 57 39 67

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Hva har du lært i år, student, og hva skal du bruke det til?

Student uten mål og mening

Kommentar

Tord Magnus Dyrkorn,
journalist i Universitas

Enda et studieår går mot slutten. Titusenvis av studenter skal vinke farvel til lesesalen og nok et kull står ferdig uteksaminert med diplomer i hånden. Samtidig er det kun noen måneder igjen til et nytt kull skal immatrikuleres og ønskes velkommen inn i studielivet. Titusenvis av e-poster fra Samordna opptak skal åpnes – tilbud om studieplass, avslag på søknad, venteliste.

Studenter kommer og studenter går. Naturens gang i academia. Denne evigvarende flyten av studenter inn og ut kan virke som en slags balansert uforanderlighet – noe som alltid har vært sånn og aldri kommer til å endre seg. Men sånn er det ikke.

Vi blir nemlig mer og mer utdannet, og studieåret 2021/22 er intet unntak. I fjor høst bikket Norge 300 000 studenter. Aldri før har det vært registrert så mange studenter i Norge. Samtidig blir utdanningen vi tar høyere og høyere. På 20 år har antall fullførte grader med varighet på over fire år gått fra rundt 7000 til over 18.000 per år, ifølge tall fra SSB. Mastergrad har blitt den nye bachelorgraden og doktorgrad har blitt den nye mastergraden.

Kunnskapsnivået i samfunnet når stadig nye høyder, og det tjener samfunnet utvilsomt mye på. Mer kunnskap betyr blant annet bedre behandlinger på sykehus, innsparelser i offentlig sektor, og generelt enklere og tryggere liv. Men det kommer også med en pris, og den prisen betaler staten.

I en rapport fra 2015 kom det frem at en gjen-

nomsnittsstudent koster 186 000 kroner i drift i året. Om denne trenden fortsetter, er det all grunn til å frykte at fremtidens studenter ikke vil få like bra utdanning som dagens studenter. I hvert fall ikke om studentene skal være en salderingspost i statsbudsjettet. Hva blir løsningen? Det enkleste for alle hadde kanskje vært om færre valgte å studere.

Har dine studier bidratt til samfunnets nyttige kunnskapsvekst, eller har du studert bare fordi det var forventet og fordi det føltes som et enkelt valg?

Likevel er det jo en verdi i seg selv at man selv skal få velge hva man vil gjøre med sitt eget liv. Vi er heldige og privilegerte i Norge som har en stat som legger til rette for at vi skal kunne ta akkurat de valgene vi vil og gjøre det vi kan for at vi skal kunne bli den beste versjonen av oss selv. Men med den tilretteleggingen har det fulgt store forventninger og et enormt jag etter status.

Generasjon prestasjon er et begrep som ble hyp-pig brukt i debattspaltene for noen år tilbake, men jeg vil med stor sikkerhet tørre å påstå at det fortsatt er grunn til å bruke det. Generasjon prestasjon skal gjøre alt. Du skal studere det beste du kan komme inn på, du skal ta mye mer enn 60 studiepoeng i

Arkivaren

RØYKEBUR

Det var andre tider for HF-gutten i 1993. Røykeloven var et faktum, men studentene sluttet ikke å røyke i Frederikke-bygningen for det. «Vi måtte skape ro omkring røykingen i Frederikkens kantine», sa daværende førstestudent i universitetets personalavdeling, Magnhild Nesheim til Universitas den gang, for å forklare deres siste investering: 300.000 kroner for en glassvegg i kantinen som skulle skille mellom røykende og ikke-røykende. Da hadde Universitetet til sammen brukt 700.000 kroner på røykerom. De røykende studentene Universitas snakket med kunne ikke «tenke seg å trekke ut i friluft for å få i seg nikotin-dosen».

ILLUSTRASJON: ØVMIND HOVLAND

året, gjerne fullføre to bachelorgrader før du er 25, du skal studere i minst fem år, helst mer, og du skal selvfølgelig ha de mest spennende, relevante og best betalte deltidsjobbene og trainee-stillingene underveis. Det er blitt en klisje å ta det opp, men jeg gjør det likevel: Er det rart ventelistene er så lange hos landets psykologer?

Det er tydelig at presset og jaget tar knekken på noen. SSB-tall fra 2019 viser at én av tre studenter ikke fullfører studiene i løpet av åtte år, og ifølge SSB er det også mange som bytter studier underveis. Har tilretteleggingen fra staten, sammen med presset og jaget fra samfunnet gjort det for enkelt og beleilig å studere? Er vi i ferd med å studere oss ihjel?

En **absolutt** regel for alle studenter bør være at studiene skal ha et mål. Selv om mange har tydelige mål, som for eksempel de som skal bli lege eller lærer, finnes det nok også en god del som studerer bare fordi det er det som forventes. Fordi det er det venner gjør. Fordi de i hvert fall ikke skal bli fagarbeidere, selv om enkelte estimerer sier vi på vei mot et rekordhøyt og ødeleggende underskudd på fagarbeidere, som kan nå opp mot 100 000 i løpet av få år.

Å studere krever stor motivasjon og målrettethet. Samtidig som det ikke bør være krav om at man skal vite akkurat hva man vil ende opp som når «man blir stor», så bør det heller ikke være urimelig å be fremtidige studenter spørre seg selv følgende: Kan det være at din ubeslutsom-

het i møte med valg av studier egentlig betyr at du ikke er så motivert for denne veien å gå?

Det er snart sommerferie. Kanskje har du straks en mastergrad i hånden, og gruer deg til å ikke være student lenger. Kanskje er du en førsteårsstudent som sikler etter sommerferien når siste eksamen er levert. Uansett bør du bruke sommerferien til å reflektere litt rundt dine studier og hva de skal oppnå for deg og for samfunnet. Har dine studier bidratt til samfunnets nyttige kunnskapsvekst, eller har du studert bare fordi det var forventet og fordi det føltes som et enkelt valg?

Hva har du lært i år, student, og hva skal du bruke det til?

debatt@universitas.no

Historiske skråblikk av
Sofie «Falkeblikk» Flydal

KASTRERING I KONGENS ÅSYN

Er det noen som kan å feire, er det være Veterinærhøgskolen. Da de i 2010 fylte 75 år, var Hans Majestet Kong Harald blant gjestene. Og på programmet? To studenter skulle gjennomføre sin første hestekastrering. Kongen uttalte at det var en «flott seremoni», og til kastreringen sa han følgende: «Det er sånn livet er, det. Det var interessant å se.»

Universitas 15.09.2010

Øyeblikket

av Sara Aarøen Lien

Husker du: Hva gjorde vi i natt?

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Emilie Waldal
Frida Wattne Lindland
Sivert Bjelland Sevattal
Sofie Martesdatter Granberg

DESKJOURNALIST:

Sofie Kristine Flydal

KORREKTURSJEF:

Harald Nordbø

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

nyhetsredaktør: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

NYHET

Taylor Swift blir æresdoktor

Class of 22: Onsdag ble Taylor Swift utnevnt til æresdoktor ved New York University (NYU). Allerede i 2016 uttalte stjernen i et videointervju med Vogue at hun gjerne skulle hatt en æresdoktortittel, fordi kompisen Ed Sheeran hadde fått en. «Jeg føler han ser ned på meg nå, fordi jeg ikke har en», sa hun den gang. Swift, som blant annet har utmerket seg som eneste kvinnelige artist som har

vunnet Grammy for årets album hele tre ganger, kan endelig smykke seg med tittelen doktor. Hun fortalte i en tale under seremonien ved NYU at hun aldri hadde hatt en vanlig college-opplevelse, men fullførte sin skolegang med «hjemmeskole og på flyplassgulv». «Vi gjør dette sammen, så la oss fortsette å danse som om vi er årskullet '22», sa Swift med referanse til sin egen hit, «22». **SKF**

FOTO: PETER MARIUS FLYDAL

En av tre studenter vil ikke

Praksis: Man blir ikke en god bonde av å sitte i forelesningssalen, mener Synneva Gjelland.

Synneva (25) flytter hjem for å ta over familie-gården. Åshild (25) tror hun vil bli i byen.

Gutta som flytta til Oslo

tekst Carl Anders B. Sørheim
foto Charlotte Førde Skomsøy

Oslo og de andre store byene slipper ikke unge og arbeidsføre tilbake til bygda etter endt utdanning. En undersøkelse fra Sentio, gjennomført på vegne av Norsk studentorganisasjon og Universitas, viser at 60 prosent av studenter svarer nei eller at de er usikre på om de vil flytte tilbake til hjemstedet sitt.

– Dette er ikke noe nytt fenomen, sier professor i sosialgeografi Bjørnar Sæther.

– Hvis man går tilbake til 1800-tallet bodde det like mange

mennesker i Hedmark som i Oslo.

I dag bor det rundt en million mennesker i Oslo, inkludert de omkringliggende kommunene, mens det bor 200.000 mennesker i hele gamle Hedmark fylke. Maskiner har for lengst erstattet menneskelig arbeidskraft i både jordbruket og den tradisjonelle industrien. Da har folk trukket inn i byene, forklarer Sæther.

– Hovedregelen nå er at byer med et rikt og stort arbeidsmarked gjerne beholder unge, ferdigstuderte og arbeidsføre, sier Sæther.

Odelsjenta fra Voss

Blant studentene som velger å flytte hjem er Synneva Gjelland. Til

sommeren skal hun vende hjemover til familiebruket på Voss. At hun skulle ta over gården, var ikke noe åpenbart valg.

– Jeg tror det er noe med mantraet om at «du kan bli hva du vil», som vi får planta inn fra barnsben av. Det gjør at man får en rastløshet i seg. Jeg var kanskje 21 år da jeg tenkte «yes, jeg vil ta over». Det høres kanskje ungt ut, men for mange er det jo åpenbart at de skal ta over gården fra de er barn.

Odelsretten er en rett som også kommer med store plikter, forteller Gjelland.

– Det er et enormt privilegium føler jeg nå, men før var det nok mer som en byrde. Man må jo ofre en del, velge bort noe. Det er ikke en hobby, det er en jobb du aldri kan dra hjem fra.

25-åringen har en master i agro-økologi fra NMBU i Ås. Med

den kunne hun fått en langt høyere lønn enn den hun vil få som bonde.

– Hadde jeg gått inn i forskning, rådgivning eller kommunikasjon, kunne jeg jo tjent mange ganger det jeg kommer til å tjene som bonde. Og selv om utdannelsen min er relatert til landbruk, er det noe helt annet med en teoretisk utdanning. En god teoretiker er ikke nødvendigvis en god bonde.

– Men jeg har et sterkt ønske om å kunne jobbe med dette, legger Synneva til.

Statisk liv

Arkitektstudenten Åshild Fjeldberg er fra den vesle bygda Gaupen i Ringsaker. Bygda er kanskje mest kjent for sin produksjon av bilhengere, men ligger også i et rikt jordbruksområde.

Ønsker studenter å flytte tilbake til hjemstedet?

+ Ja: 40 prosent.

+ Nei: 32 prosent.

+ Vet ikke: 28 prosent.

+ Undersøkelsen er utført av Sentio på vegne av Norsk studentorganisasjon (NSO) og Universitas.

+ 981 studenter svarte på undersøkelsen høsten 2021.

+ Feilmarginene varierer fra 1,9 prosentpoeng ved en 10/90-fordeling til 3,1 prosentpoeng ved en 50/50-fordeling.

Måtte skaffe ukrainske kilder Slipper ny eksamen

Eksamen: Da andreårsstudentene i journalistikk ved Høyskolen Kristiania fikk eksamensoppgaven sin denne våren, var det flere som hevet øyenbrynene. Studentene ble nemlig bedt om å skaffe nettverk i Russland og Ukraina. Et minstekrav var å kontakte ett menneske som befant seg i Ukraina, skriver Journalisten.no. Høy-

skolektor Jon Martin Larsen sto bak faget der oppgaven ble gitt. – Jeg mener at når vi skal undervise i internasjonal journalistikk og internasjonale relasjoner dette halvåret, er det nødvendig for studentene å vite hvordan man dekker krig, og hvordan man tar kontakt med mennesker i sårbare situasjoner, sier han til avisen. **EUA**

Medhold: Jusstudentene fra Universitetet i Oslo som ble bedt om å ta en eksamen på nytt, fikk medhold i klagen. De slipper dermed å avlegge eksamen på nytt, etter at klagenemnda ved UiO ba fakultetet om omgjøre vedtaket. I slutten av april ba Det juridiske fakultet 128 studenter om å eksamen i emnet Bygge- og enterpriserett på nytt. Årsaken var

at fakultetet hadde brukt en tidligere eksamensoppgave, hvor sensorveiledningen lå ute på nett. – Vi aksepterer selvfølgelig resultatet fra Klagenemnda, selv om vi nok fortsatt mener at den løsningen vi hadde lagt opp til, ville være den beste for å gi en rettfærdig vurdering av studentenes innsats, sier dekan Ragnhild Hennum i en pressemelding. **EUA**

flytte hjem etter studiene

– Jeg syns det er litt vanskelig å snakke om å ikke flytte hjem uten å virke kjip. Jeg er jo veldig glad i bygda, og liker godt å være der, sier Åshild.

Også Åshild har vokst opp på en gård. Den er det storebroren hennes som skal ta over.

– Familien tror vel fortsatt at

personligheter når man er hjemme. Det er ikke spontant, sånn som bylivet. Ting går saktere. Det kan være veldig fint, men man kan også gå lei av det. Det høres kanskje enkelt ut, men det at man ikke vet hva som skjer hele tiden, at ikke alle helger er like, det er mer spennende, rett og slett.

å komme overens. Det skaper kanskje et tettere bånd.

Flere unge må velge å flytte tilbake på bygda, hvis man skal skape et mer interessant miljø, mener hun.

– Jeg støtter veldig de som vil flytte tilbake, men jeg vil jo ikke gjøre det selv. Det er jo litt vondt å kjenne på.

Mantraet om at «du kan bli hva du vil», som vi får planta inn fra barnsben av. Det gjør at man får en rastløshet

Synneva Gjelland, NMBU-student fra Voss

jeg skal flytte hjem, men det tror nok ikke jeg. Det er vel kanskje et poeng at jeg er 25 år, og bare har lyst til å møte flere folk.

Hun liker seg godt på bygda, men sier forutsigbarheten og det rutinemessige ved bygdelivet er vanskelig.

– Man føler at man har litt to

likevel er Åshild stolt av å ha vokst opp på bygda, og tror også det har sine fordeler.

– I Oslo er det er flere med samme interesser og det er lettere å oppdage nye folk, men på bygda får man et annet forhold til hverandre. Der handler det ikke om å ha flest fellesinteresser, men bare

Avhengig av jobbmuligheter

Leder i Norsk Studentorganisasjon Tuva Todnem Lund sier det er vanskelig å kommentere tallene uten å vite hvor studentene tenker å flytte. Hun erfarer at studentene er helt avhengige av å ha en jobb og en karriere etter endte studier, blant annet for å kunne tilbakebetale studielånet.

– Det er viktig for studenter å flytte til steder der hvor det er karrieremuligheter innenfor den utdanningen de tar, og hvor de har gode fremtidsutsikter, sier hun.

Der utdanningsstedene er mindre, er gjerne arbeidsmarkedet det også. Statistikken fra Sentio viser at utdanningsinstitusjoner på mindre steder oftere vil flytte hjem. For studenter på for eksempel Oslomet, derimot, som utdanner seg til lærere, sykepleiere og andre profesjonsrelaterte studier er det rikelig med jobber for i storbyen. De vil bli værende i byen. Hele 45 prosent av disse studentene vil ikke flytte hjem.

– En by vil gi gode fremtidsutsikter for et typisk nyutdannet par, bestående av for eksempel en politimann og en sykepleier. En del forskning viser at menn klarer seg bedre enn kvinner på bygda, mens kvinner som flytter til byen klarer seg bedre enn kvinner som blir værende på bygda, sier professor Sæther.

Forskningsprosjektet Sæther viser til, viser også at kvinner flytter til byen for å skaffe seg en jobb og en bedre økonomi.

«Optimisme og fremtidstro»

Regjeringen har det som et utslørt mål at flere skal flytte ut på landet, og at sentraliseringen skal snus.

«Vi vil sette i gang nye tiltak for å skape optimisme og fremtidstro i hele Norge», heter det i Hurdalplattformens kapittel om distriktspolitikk. Men utover skattefordeler og «utviklingsavtaler», er ikke erklæringen veldig tydelig på hvordan dette skal gjøres.

– I mange år har det vært et godt tilsig fra byen og ut i bygdene

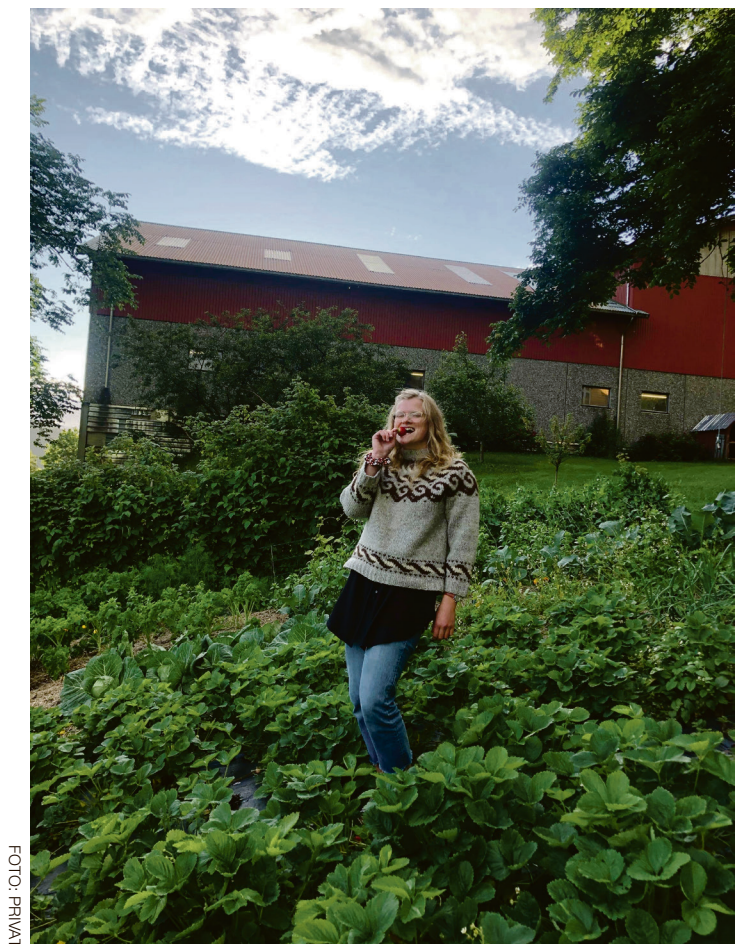

FOTO: PRIVAT

Jordbær: På gården på Voss skal Synneva Gjelland videreføre melk- og kjøttproduksjon, men vil også dyrke grønnsaker.

Aspirerende arkitekt: Åshild Fjeldberg studerer på Arkitektthøgskolen i Oslo.

igjen, men vi ser at det er stadig færre som vil flytte tilbake til de minst sentrale kommunene. Det må svært kraftige politiske virkemidler til, hvis man skal snu sentraliseringen. Jeg er svært spent på hva regjeringen vil gjøre for å snu denne trenden. Det har allerede gått såpass langt, sier Sæther.

Jeg syns det er litt vanskelig å snakke om å ikke flytte hjem uten å virke kjip

Åshild Fjeldberg, arkitektstudent fra Gaupen, Ringsaker

Regionsforstørring

– Kulturtilbud, uteliv, kafeer. Det er ting som byene typisk er gode på, som bygdene ikke kan like godt, sier Bjørnar Sæther.

Likevel er det en befolkningsvekst i en del distriktkommuner.

Fenomenet kalles regionforstørring, og er hovedgrunnen til at småbyene rundt Oslo, selv de som er et godt stykke unna, har fått en revitalisering de siste årene.

– Der distriktene har vekst, er i områder på det sentrale Østlandet. Folk flytter ikke plutselig til Kirkenær, men de flytter til Drammen og Hamar. Der kan du få en fin, sentral enebolig til prisen av en toroms på Tøyen, sier Sæther.

Dette hindrer imidlertid ikke fraflytting.

– Hva med Rendalen og Østerdalen? Hva med Lierne? Dette er steder som har blant de laveste sentralitetsgradene.

Han mener det er viktig å sørge for bosetting i disse områdene.

– Det handler om matsikkerhet og beredskap. Vi må ha mennesker som bor der maten produseres, og hvis vi skal ha mer selvforsyning må vi også benytte oss av jordbruksområdene i de minst sentrale strøkene.

OPPLEVER UANMELDTE BESØK I SIO-BOLIGEN:

– En veldig ubehagelig opplevelse

Krever endring: Vaktmester har gjentatte ganger gått inn i Agathe Brautaset Waages SiO-bolig, hevder hun. – Det er nesten så man burde ha startet et massesøksmål mot SiO for å se om det er det som skal til, sier jusstudenten.

Agathe (24) har fått gjentatte uanmeldte besøk i sin SiO-bolig. SiO bør passe ekstra på, mener Jussbuss-medarbeider.

Uanmeldte besøk

tekst Aurora Djupvik Archer
foto Charlotte Førde Skomsøy

I ni-tiden en mandag morgen satt jusstudent Agathe Brautaset Waage (24) på do i SiO-hybelen på Kringsjå idet hun hørte skritt på kjøkkenet. En vaktmester hadde låst seg inn på hybelen, og videre inn på soverommet hennes, for å sjekke en persienne som hun hadde varslet om at trengte å repareres.

I februar skrev Universitas om Embla Simonsen som opplevde at SiO-ansatte og renholdsarbeidere kom inn i kollektivet hennes med kort eller ingen forvarsel. Da la direktør i SiO Bolig Gunn Kirsti Løkka seg flat på spørsmål om dette var greit, og la til at SiO skulle ta en runde internt. Waage leste saken og skjønte at hun ikke var alene om å ha ubehagelige opplevelser med uanmeldte gjester.

Flere tilfeller

– Jeg ble sjokkert og ba han gå ut av rommet mitt, for det var en veldig ubehagelig opplevelse. Det gikk en stund der jeg følte at jeg kanskje ikke var helt trygg der jeg bodde.

Waage stod i morgenkåpen da vaktmesteren kom på besøk, men hadde hun stått opp en halvtime senere hadde han kommet inn mens hun sov. Forvarselet hadde kommet en time i forveien, og hun måtte logge inn på sio.no for å se beskjednen.

Der kunne hun lese en standardmelding om at vaktmester

kan gå inn i boligen dersom man ikke svarer på meldingen man mottar og beboer ikke er hjemme. Det overrasket Waage, som mener denne praksisen strider med både husleieloven og kontrakten hun har tegnet med SiO.

– På meldingen stod det at han kunne gå inn hvis jeg ikke var hjemme, men jeg var jo hjemme.

To dager senere opplevde Waage en liknende hendelse. Da skulle det skiftes batteri på låsene på inngangsdøren i dubletten hun bor i. Da banket det på døren, men Waage rakk ikke å gå bort til døren, selv om hun sto i gangen, før vaktmesteren hadde kommet seg inn på egenhånd.

Waage har siden sendt to klager til SiO. Som svar har hun fått beklagelser og forståelse for at opplevelsene har følt ubehagelig.

Etter påsken kom jusstudenten tilbake til hybelen og så at noen hadde vært der og fikset persiennen i forkant av datoen hun hadde blitt varslet. Hun presiserer at det ikke er et problem at ting blir reparert når hun ber om det, men snarere følelsen av å ikke ha et privatliv lenger. Waage har i etterkant fått beskjed om at saken følges opp.

Strider med husleieloven

I Universitas-saken fra februar slo advokat i Leieboerforeningen Tom Risa fast at loven er på studentenes side: SiOs praksis strider med husleielovens paragraf 5–6. Likevel opplever SiO-beboere liknende hendelser igjen.

Waage mener studenter blir lært til å ta til takke med mye forskjellig, og at det samme aldri ville ha skjedd hvis det var snakk om andre voksne eller etablerte familier.

– Mange tenker sikkert at dette er enda en av de kjipe tingene man må oppleve som student, men det er ikke sånn det skal være.

Hun mener SiO systematisk krenker studentenes privatliv og

at det er drøy og uansvarlig atferd.

– Hadde det vært snakk om en annen aktør, for eksempel Obos, hadde det jo blitt ramaskrik og det hadde blitt endret med én gang.

– Har du tillit til at SiO endrer praksis og blir mer ansvarlige utleiere?

– Nei, når jeg har sendt to klager og det samme skjer en måned senere, merker jeg jo at de ikke har gjort noe med deres praksis.

Waage har benyttet seg av retts hjelp i håp om at opplevelsene skal bli tatt på alvor og at andre skal slippe å oppleve det samme.

– Det er nesten så man burde ha startet et massesøksmål mot SiO for å se om det er det som skal til. Jeg håper jo at man ikke trenger å dra det så langt.

Husleieloven

+ Regulerer plikter og rettigheter i forholdet mellom leier og utleier av boliger.

+ Ligger tilgjengelig på lovdata.no.

+ Gjør seg gjeldende når det er gjort en avtale mellom leier og utleier om at leier skal få bruke en bolig mot å betale for bruken.

+ Den er ufravikelig. Dette innebærer blant annet at leier ikke kan gis dårligere rettigheter eller strengere plikter enn det som følger av husleieloven.

Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Behov for rettsavklaring

Et av tilbudene for fri retts hjelp er Jussbuss som drives av jusstudenter. De tilbyr retts hjelp i blant annet husleierett. Tilbudet er for alle, men mange av klientene er studenter.

William Fosdahl (23) er en av studentene i husleie- og gjelds-

gruppa i Jussbuss. Han kan ikke si noe om Waages konkrete tilfelle, men har noen generelle råd til studenter som er leietakere. I møte med utleiere som potensielt handler i strid med husleieloven anbefaler han å finne ut av hva man har krav på og hvilke plikter man har. Han oppfordrer til å kontakte Jussbuss eller andre retts hjelpstilbud for å få klarhet i dette.

– Dessverre opplever vi at jussen ikke er like tilgjengelig for folk, som vi skulle ønske at den var, sier Fosdahl over telefon til Universitas.

Studenter er ofte førstegangsleietakere og mange vet ikke hva de har krav på fordi de mangler erfaring. Han mener studenter er en gruppe som er viktig å verne om og gi rettsavklaring til. Å opprettholde en god dialog med utleier er også en nøkkel for å få løst uklarheter, sier Fosdahl.

Bevis og dokumentasjon kan også bli avgjørende i senere tid. I siste instans nevner han Husleietvistutvalget, som treffer saker med bindende virkning. Å få behandlet saken sin her koster 244 kr for leietaker og 1223 kr for utleier.

Bør se seg selv i kortene

Fosdahl kommer med krasse kritikk mot SiO, og mener de har et særskilt samfunnsansvar som utleier overfor studenter, som ofte er førstegangsleietakere.

– SiO burde virkelig ivareta pliktene sine i kontraktsforhold som en stor og sterk motpart til studentene.

Han mener de har en ekstra plikt til å oppfylle minimumskravene som loven stiller og eventuelt må se at de kan begrunne adferden med unntakene i husleieloven.

– Det er viktig at de gjør sitt for å bidra til gode boforhold hos studenter. Gode boforhold er det man bygger tilværelsen sin på, det er viktig for god helse så SiO bør passe litt ekstra på.

Det gikk en stund der jeg følte at jeg kanskje ikke var helt trygg der jeg bodde

Agathe Brautaset Waage (24), student

SiO: – Menneskelig feil

Boligdirektør i SiO Gunn Kirsti Løkka fastslår i en e-post til Universitas at de varsler i god tid i forkant av vedlikeholdsarbeid i deres studentboliger. Hun beklager likevel overfor Waage.

«Først av alt må jeg si at jeg forstår at dette har vært en ubehagelig opplevelse for studenten. Jeg må derfor få beklage til studenten det gjelder.»

Hun skriver også at hun kan kontaktes direkte.

«Dersom beboeren det gjelder ønsker det tar jeg gjerne en prat med henne for å høre hvordan hun har opplevd dette, og hvordan hun ellers opplever SiO», skriver Løkka.

Hun informerer også om en ny funksjonalitet inne på deres nettsider hvor beboere kan velge mellom at vaktmester kommer ved første anledning eller på et bestemt tidspunkt syv til fjorten dager frem i tid.

Boligdirektøren opplyser om at alle varslingsrutinene ennå ikke er automatisert og at en del varsling gjøres manuelt fram til systemløsninger er på plass, og at SiO dessverre vil gjøre «menneskelig feil».

«Det gjør at vi dessverre vil gjøre menneskelig feil en gang iblant, selv om vi jobber mye med å følge opp disse rutinene internt og med våre underleverandører», sier hun.

1 av 10 studenter har blitt utsatt for rasisme på sitt lærested

Antirasistisk senter opplever at lærestedene avblåser hendelser som irrelevante.

Rasisme

tekst Frøydis Vangsøy og Live Tronstad
foto Hanne Jones Solfeld

Det er fremdeles mange som opplever rasisme og rasistisk hets i nære og hverdagslige situasjoner i Norge, og utdanningsinstitusjonene er intet unntak. I en undersøkelse utført av Sentio på vegne av NSO og Universitas kommer det frem at 1 av 4 studenter enten selv har opplevd, eller sett andre bli utsatt for rasisme på sitt lærested.

Ikke fornøyd

Vivian Brattsti Sørensen, seniorrådgiver på Enhet for politisk påvirkning og kommunikasjon ved Antirasistisk senter, er ikke fornøyd med innsatsens til dagens utdanningsinstitusjoner.

– Jeg har ved flere anledninger snakket med læresteder og spurt hvordan de forholder seg ulike saker, og jeg må si at jeg er litt skuffet over responsen fra de lærestedene jeg har snakket med. De har en tendens til å avblåse det som ikke relevant.

Hun advarer mot en slik måte å møte problemene på:

– Man tar ikke høyde for at den opplevelsen er noe som kanskje ikke bare er individuelt, men et mer strukturelt problem. Hvis man ikke tar høyde for at det overhodet kan være mulig, er det ikke bra.

I et akademisk miljø håper hun at de fleste tar ansvar. Det skal være trygt, og man skal ikke bli utsatt for sjikane eller rasistisk hets når man jobber eller går ved et akademisk lærested.

– Hva tenker du kunne vært konkrete tiltak høyskoler eller universiteter kunne gjort annerledes for å forbedre disse forholdene?

– En av mine kjepphester er at rasisme skal på dagsordenen, eller på undervisningsnivå på lærestedene. Hvert fall i de fagene og de retningene hvor det er relevant. Det burde egentlig være et grunnnivå for alle utdanningsretninger.

Sørensen mener også at det burde være noe form for rettighetsarbeid rettet mot studenter som opplever rasisme på lærestedet.

Vanskelig å oppdage

Karishma Kaul (24) fullførte en bachelorgrad i markedsføring i 2019. Kaul er født i India, men flyttet til Norge da hun var ett år gammel.

Hele oppveksten har vært preget av mindre eller større hendelser, som hun omtaler som «indirekte rasisme»-opplevelser: Det er ikke snakk om eksplisitte hatefulle ytringer basert på utseende, men heller utsagn eller kroppsspråk, som blikk, som vitner om rasistiske fordommer eller tankegodt.

– Folk blir eldre, og de klarer på en måte å kontrollere det, men de sitter kanskje med fordommer i seg, og de blir vist på uhyggelige og indirekte måter. Vi som går gjennom det kan ikke *pinpointe* det.

Hun utdyper om erfaringene, som hun også har hatt på høyskolenivå:

– Det er så rart å forklare hvordan det er når man opplever det. Man blir sett på som veldig usaklig. Hvis man for eksempel sier «Ja, vi hadde gruppearbeid og de tre andre dro på restaurant etter gruppearbeidet og inviterte ikke meg». Du kan ikke si at det er rasisme, fordi de snakket ikke om hudfargen din.

– Jeg snakker samme språk som deg. Jeg har to øyne, jeg har en nese, jeg har en munn. Det som er annerledes er hårfargen min og den kulturelle bakgrunnen min. Kan det være det? Man går fort inn i den tankegangen.

Kaul tror at det er store mørketall i undersøkelsen. Hun har hatt ubehagelige episoder gjennom oppveksten, men er usikker på om hun skal betegne det som rasisme:

– Det var kanskje ikke rasistisk, men det var noe som gjorde at jeg følte at jeg ikke kunne dele hva jeg faktisk mener, fordi det ikke ble tatt på alvor. Men sånn har det vært hele livet, sier hun.

– Snakker du norsk?

Etter endt studie hadde hun vanskeligheter med å få seg jobb.

– Jeg søkte på sikkert femti-seksti stillinger. Jeg mistenker at navnet mitt ga meg litt vanskeligheter. Jeg fikk blant annet svar

fra to av dem at de ønsket noen som snakket norsk.

Venner med norske navn fikk seg jobb, som hun opplevde hadde like gode kvalifikasjoner som henne. I dag jobber hun som markedssjef i en bedrift hun selv var med på å starte.

– Jeg har nesten mistet troen på jobbmarkedet, sier hun og fortsetter:

– Da lager jeg heller jobbmuligheter. Jeg håper likevel at det ikke er så vanskelig for alle der ute.

Krever trygghet for studenter

Tallene fra undersøkelsen er altfor høye, sier leder i Norsk studentorganisasjon (NSO) Tuva Todnem Lund.

– Ingen skal oppleve rasisme og ingen skal oppleve at andre rundt seg blir utsatt for rasisme. Man skal være trygg på sitt lærested, og man skal være trygg når man følger undervisning. Altfor mange opplever at de ikke er trygge.

– Hva bør universiteter og høyskoler gjøre for å få bukt med rasismen?

– Dette er noe vi må være obs på og fortsette å snakke om. Det skal være nulltolerandere for åpenbar rasisme, og alle andre former for rasisme, hets og mobbing. Det må lærestedene være tydelige på fra starten av, sier hun og legger til:

– Man bør benytte introduksjonsfag og fadderukene for å kontinuerlig fokusere på dette, og følge opp dette videre gjennom studieløpene.

Todnem Lund mener det er institusjonene som har hovedansvar for å hindre rasistiske hendelser. Men hun trekker også frem at man som medstudent bør ta ansvar, dersom man ser andre bli utsatt for rasisme.

– Man har et ansvar for å si fra, ta vare på hverandre og skape en kultur for mangfold på lærestedene.

UiO: – En utfordring

Rektor ved Universitetet i Oslo Svein Stølen er klar i sin tale om at rasisme er en utfordring:

En evig kamp: Karishma Kaul (24) sier hun har møtt rasistiske holdninger gjennom hele livet, også blant medstudenter da hun studerte.

– Rasisme og trakassering er en utfordring i *hele* samfunnet, og det gjelder de store institusjonene, også Universitetet i Oslo.

Han uttrykker bekymring for at det kanskje er mer utbredt enn man kan tallfeste, fordi påkjenningen kan være svært krevende for de som varsler. Han ønsker en større åpenhet rundt problemet:

– Ett tilfelle er alltid ett tilfelle for mye, rett og slett.

Stølen forklarer nærmere om prosessene rundt trakasseringssaker på campus:

– Oppfølging av varslinger må behandles på en forsvarlig måte i tråd med de rutiner og retningslinjer vi har. Helst skal konfliktene løses på lavest mulig nivå, det vil si enten på institutt- eller fakultetsnivå først.

På Universitetet i Oslo deltok 160 studenter i undersøkelsen. Av disse svarte 25 prosent at de har sett rasisme på nært hold, og 13 prosent at de har opplevd det selv. I disse prosentene er det større feilmarginer enn i undersøkelsen som helhet.

Oslomet: – Alvorlige tall

Nina Waaler, prorektor på Oslomet, skriver følgende på e-post:

– Det er ingen tvil om at dette er alvorlige tall. Studenter skal ikke oppleve å bli utsatt for rasisme eller trakassering på studiestedet. Rasisme kan være ødeleggende for den enkelte student og slike holdninger og handlinger er også skadelige for hele universitetssamfunnet.

Hun utdyper at i de fleste tilfeller vil slike saker behandles etter retningslinjene for klage på undervisning eller veiledning. Disse retningslinjene inngår i Oslomets

Har du opplevd rasisme på ditt lærested?

+ Ja, jeg har selv blitt utsatt for rasisme: 8 prosent

+ Ja, jeg har observert at andre har blitt utsatt for rasisme: 17 prosent

+ Nei: 70 prosent

+ Vet ikke: 7%

+ Undersøkelsen er utført av Sentio på vegne av Norsk studentorganisasjon (NSO) og Universitas.

+ 981 studenter svarte på undersøkelsen høsten 2021.

+ Feilmarginen varierer fra 1,9 prosentpoeng ved en 10/90-fordeling til 3,1 prosentpoeng ved en 50/50-fordeling.

kvalitetssikringssystem:

– Jeg vil oppfordre studenter som har blitt utsatt for rasisme om å melde fra til oss, enten gjennom si-ifra-systemet, eller til Studentombudet, slik at vi kan følge opp dette best mulig.

På Oslomet deltok 81 personer i undersøkelsen. I statistikken hadde 19 prosent av disse erfart rasisme selv og 15 prosent hadde observert at andre har blitt utsatt for rasisme. Også her er det større feilmarginer enn i undersøkelsen sett under ett.

MISTET HALVT ÅR MED FORSKNING GRUNNET TVANGSFLYTTING: — Grov uaktsomhet eller verre

Kastet ut: Grunnet bygging måtte 30 forskere flytte seg selv og utstyr til flere millioner euro ut av Forskningsparken på to måneder.

En tidligere ansatt mener doktorgradsstipendiateres karrierer ble satt tilbake.

Forskningslokaler

tekst Vegard Møller
foto Charlotte Førde Skomsøy og Hanne Jones Solgfjeld

Opptil 30 forskere ved Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) ved UiO ble i fjor kastet ut av sine lokaler i Forskningsparken. Det var fordi Oslotech AS, organisasjonen som drifter Forskningsparken, skulle bygge kontorer i overetasjen. En tidligere ansatt i toppstilling på senteret kaller det elendig risikoanalyse:

– Vi var bare «collateral damage» for et lite utvidelsesprosjekt for å lage kontorlokaler. Jeg tror det er det virkelig store problemet, og ikke udugelighet. Det er grov uaktsomhet eller verre.

Forskerne måtte flytte utstyr til flere titalls millioner kroner, til Kristine Bonnevis hus på Blindern. Der møtte forskerne også hindre: Det ble oppdaget asbest i veggene og lokalene måtte stenges.

I en e-post til Svein Stølen skrev direktør for senteret Janna Saarela

følgende om flyttingen:

– Som dere, som forskere, lett kan forstå, er det å bli tvunget til å flytte laboratorier to ganger på mindre enn 5 år uforenlig med fremragende forskning, skrev hun i e-post sendt 5. juni 2020.

Universitas har snakket med flere forskere som er redde for å uttale seg, i frykt for å miste jobbene sine. En tidligere ansatt opprettet en varslingssak med advarsler om rollekonflikt.

Tvungen flytting

Det var ved en tilfældighet at forskerne ved senteret fikk vite om byggeplanene ved Forskningsparken i 2020. Det skal ha vært i februar, like før pandemien.

Beskjeden skal ha vært at de måtte ut 1. april. Det var tre forskningsgrupper på litt i underkant av 30 forskere til sammen som fikk to måneder på å flytte. Til Universitas sier en tidligere ansatt:

– Vi ble dypt sjokkerte. Vi hadde millioner av euro med high-end utstyr der inne, mens NCMM var leietaker der, sier den tidligere ansatte Universitas har snakket med.

– Uvanlig og uprofesjonelt

I e-posten til universitetsledelsen skriver senterdirektør Saarela videre at dette går særlig ut over de midlertidig ansatte, deriblant

postdoktorer og doktorgradsstipendiater. Hun foreslår at byggeprosjektet utsettes til senteret uansett skal flytte til Oslo Science City, det nye innovasjonskvartalet som skal bygges rett i nærheten.

– Det jeg er mest opprørt over er at UiO, som en av eierne av Forskningsparken, har akseptert en byggeplan som vil skade egen drift betydelig uten noen risikoanalyse før vedtaket, uten å sikre et sted hvor de berørte operasjoner kan flyttes og uten noen diskusjon med enheten som kommer til å bli skadet. Jeg anser dette som helt uvanlig og uprofesjonelt, skriver hun i e-posten.

Universitas har spurt Saarela om hun fortsatt står for disse uttalelsene. Hun har ikke besvart henvendelsene.

Opprettet varslingssak

I argumentasjonen for hvorfor de måtte få lov å bli i lokalene, vektla de økonomiske kostnader, forteller den tidligere ansatte til Universitas.

– Det er skattebetalernes penger.

Han sier han etter hvert ble så desperat at han opprettet en varslingssak i slutten av 2020.

– Jeg tenkte: Her er jeg, og har ansvar for alle disse menneskene, som har flyttet her fra utenfor Norge. Alle disse unge forskerne,

med karrierer som står på spill. ph.d.-studenter, postdoktorer. Alt dette. Og så blir vi behandlet som en slags engangsvare.

Universitas har fått innsyn i

på en klar interessekonflikt.

Til Universitas avviser Benjaminsen beskyldningen, og begrunner det med at enkeltavtaler ikke er et tema for styret. Det be-

Det å bli tvunget til å flytte laboratorier to ganger på mindre enn 5 år uforenlig med fremragende forskning

Janna Saarela, direktør ved Norsk senter for molekylærmedisin i en e-post til universitetsledelsen 5. juni 2020.

varslingssaken. Der listes det opp hva som risikeres.

– I løpet av de siste 10 årene har NCMM bygget opp området med avanserte laboratorier fylt med kostbart, sensitivt, toppmoderne utstyr, alt overveiende betalt med skattepenger og stiftelsesmidler.

Anklaget for rollekonflikt

Varsleren anklager også universitetsdirektør Arne Benjaminsen for rollekonflikt, siden han også sitter i styret til Oslotech AS, selskapet som skulle bygge nye kontorer på toppen av bygningen kalt D3.

– Videre er universitetsdirektør ved UiO Arne Benjaminsen som nominelt har tilsyn med UiOs eiendomsavdeling, også medlem av styret i Oslotech AS, hvilket tyder

tyr at han ikke har hatt noe å gjøre med saken, og presiserer:

– Dersom et avtaleforhold med UiO skulle komme opp som en styresak, ville jeg fratru behandling.

Han påpeker videre positive effekter av byggeprosjektet:

– Byggeprosjektet i Forskningsparken har en positiv effekt for UiO generelt og oppstartsmiljøene spesielt. Forskningsparken vil etter utbyggingen kunne tilby lokaler til flere nye virksomheter som arbeider med kommersialisering av forskningsresultater. Vi har sammen med NCMM laget en god ordning for lokalisering av NCMM som vi opplever at Det medisinske fakultet og ledelsen er godt fornøyd med. Vi vet at det

kan oppleves som krevende for enkeltmiljøer å flytte, og det prøver vi å avhjelpe så godt vi kan i dialog med miljøene.

Asbest i de nye lokalene

Men det verste har så vidt begynt, mener den tidligere ansatte som varslet. Hans forskningsgruppe var den eneste gruppen som måtte forlate bygningen i Forskningsparken fullstendig, og de nye lokalene var i Kristine Bonnevies hus. Der hadde de nylig oppdaget abestforgiftning.

Asbest er et en mineral som ifølge Arbeidstilsynets nettsider kan lede til alvorlige sykdommer, deriblant kreft. Hele Kristine Bonnevies hus måtte stenges.

– Så det var et eneste stort rot på toppen av utkastelsen vår.

På dette tidspunktet hadde de vært uten laboratorium i et halvt år, noe ansatte opplevde som særlig ubehagelig med tanke på hvor lenge de hadde ventet på å komme i gang på laboratoriet etter pande-

mien.

– På dette tidspunktet var det seks måneder uten laboratorium, som er virkelig dårlig. Studenter med tikkende klokke, de har tre år på seg til å ta ph.d. Så får de seks måneder på toppen av det.

Til slutt ble han virkelig lei. Han hadde også forsøkt å kontakte Kunnskapsdepartementet om saken.

– Jeg innså: Jeg har sendt inn en varslingssak, jeg har gått til departementet. Det er ingenting igjen jeg kan gjøre. Jeg kan ikke være ansvarlig for dette lenger.

Ødelagte karrierer

Varsleren mener det er stipendiatene som kommer verst ut av det.

– Hvor vanskelig tror du det er for disse ph.d.-kandidatene og postdoktorene å komme tilbake fra dette?

– Du vet hvor hard konkurranse vitenskap er. Du må publisere, publisere, og publisere for å få din neste jobb. Begge ph.d.-studen-

tene, som jeg var mest bekymret for, bestemte seg for å fortsette, men i forskjellige laboratorier, så de måtte fullstendig droppe det de hadde gjort det siste året. De måtte få nye veiledere.

– Med mindre de er virkelig heldige, betyr det at avhandlingene deres sannsynligvis ikke vil være av samme kvalitet som de ville ha vært. Jeg tror det setter karrieren deres tilbake.

– Mener du ph.d.-kandidatene og postdoktorene ble berettiget kompensert?

– Nei, sier den tidligere ansatte. To måneder inn i avbrekket uten muligheter for forskning på lab ble de tilbudt tre måneders forlengelse av sine midlertidige kontrakter. Disse hadde allerede mistet over ett år på laben som følge av pandemien. Kun to av syv skal ha fått forlengelse, ingen for hele perioden.

universitas@universitas.no

Han vil bli Oslo-studentenes nye leder

Alene om toppen: Marius Torsvoll er eneste kandidat til ledervervet i Velferdstinget.

Og så langt er han den eneste.

Velferdstinget

tekst Victoria Bergundhaugen
foto Mina B. Ræge

30. mai skal en ny leder av Velferdstinget velges. Velferdstinget er en interesseorganisasjon for studenter ved læresteder tilknyttet Student-samskipnaden SiO.

Marius Torsvoll (23), som det siste året har vært nestleder, stiller nå som leder. Masterstudenten ved UiO skriver i sin kandidatpresentasjon at kommune- og fylkestingsvalget i 2023 blir det viktigste politiske arbeidet for Velferdstinget fremover.

– Jeg vil ha et offensivt og fremoverlent arbeidsutvalg med klare og tydelige mål for politisk påvirkning.

– Hvorfor burde du bli leder i Velferdstinget?

– Rent fundamentalt så mener jeg at Velferdstinget for det kommende året trenger kunnskap og kompetanse. Det er noe jeg har fått lov til å bygge det siste året, ved å sitte som nestleder. Det er jo ikke akkurat en direkte unaturlig overgang.

– Hva skiller deg fra dagens leder i Velferdstinget?

– Det er et veldig vanskelig spørsmål. Vi er ikke enige om alt, men vi har mange av de samme prioriteringene. Rent fundamentalt har jeg en større frivillighetsbakgrunn enn sittende leder har. Jeg har mindre partipolitisk erfaring, men har hovedtyngden av min politiske erfaring fra Velferdstinget.

– Hvordan skal du få studenter til å bry seg om det Velferdstinget holder på med?

– Det å vise at det lønner seg å faktisk engasjere seg, det hender

man får gjennomslag, og vise at man kommer fram til slutt hvis man er målrettet og jobber godt.

– Er det ikke litt dumt at det ikke er noen som har stilt mot deg som leder til Velferdstinget ennå?

– Det synes jeg er litt dumt. Jeg skulle gjerne sett at man hadde muligheten til å ha et reelt valg. Det å sitte i arbeidsutvalget i Velferdstinget er ikke trivielt. Det er et tungt alvor og man skal gjøre et stykke arbeid. Jeg synes det er viktig at man får muligheten til å velge mellom lederalternativer, så jeg synes det er synd at det ikke er et valg, men vi kan ikke tvinge noen til å stille heller.

– Og at det er så få kandidater til stillingene i Velferdstinget generelt?

– Det er jo selvfølgelig synd. Dessverre så er jo det en trend man har sett for studentfrivilligheten som en helhet også. Man mangler de som ønsker å ta det vervet som kanskje ikke muligens er det mest populære eller sexy. Man ser at man må bygge opp et engasjement fra bunnen av, til en viss grad.

– På spørsmål om samarbeid med SiO, nevnte du og de fleste åpenhet, under et studentpolitisk arrangement på Chateau Neuf. Gjelder dette kun mellom SiO og VT, eller også ut til studentmassen, som ved å få SiO til å underlegges offentlighetsloven?

– Min mening om SiO skal inn under offentlighetsloven eller ikke, den er irrelevant. Fundamentalt så mener jeg at SiO burde være mer åpne om hvordan de arbeider. Det er en organisasjon som er for og av studentene, og da må den gjengse student også være bevisst over hva det er SiO gjør for å bedre deres liv og være.

universitas@universitas.no

Avviser anklagene: Universitetsdirektør Arne Benjaminsen er medlem av styret i Oslotech AS som drifter Forskningsparken, men hevder at styret ikke håndterer enkeltavtaler, som den med UiO. – Dersom et avtaleforhold med UiO skulle komme opp som en styresak, ville jeg fratruke fra behandlingen.

INTERNASJONALE STUDENTER MØTER BYRÅKRATI-TRØBBEL:

Ty (25) gikk uten lønn og helsehjelp et helt semester

Amerikanske Ty Tarnowski (25) fikk ikke tilgang på lege på flere måneder. Skotske Arran måtte vente seks måneder før han ble bedt om å forlate landet.

Internasjonale studenter

tekst Eilif Tanberg
foto Thomas Fure

Ty Tarnowski flyttet til Norge sommeren 2021, klar for å ta masteren Development, Environment and Cultural Change på Universitetet i Oslo.

Men siden den gang har han fått noen erfaringer han gjerne skulle vært foruten. Da han kom til Norge i august i fjor tok det seks måneder før han fikk nødvendig helsehjelp av det offentlige.

– Det begynte å haste på starten av høsten, og jeg registrerte meg så fort som mulig hos SiO Helse, sier han.

– Men da jeg skulle registrere meg i SiOs systemer ble det feil på grunn av måten jeg hadde skrevet fødselsdatoen min på.

Han hadde tilpasset seg den europeiske skrivemåten for fødselsdato, men systemene ville ha datoen skrevet på amerikansk vis.

Proessen begynner

Tarnowski skjønnte at han måtte få fødselsdatoen riktig så fort som mulig, og tok kontakt med SiO med en gang.

– Jeg sendte flere e-poster til SiO, men det tok lang tid å få svar. Jeg prøvde å ringe flere av de offentlige instansene som har ansvar for fastleger, men ble bare bedt om å ringe tilbake, sier han.

Også hjelpeapparatet for internasjonale studenter kom til kort.

– Jeg forsøkte å få hjelp på hjelpesenteret på Blindern, men det er bare åpent mellom ti og tre på torsdager. Da jeg kom dit var det uansett stengt på grunn av korona, forteller han.

Tarnowski føler seg som en kateball i systemet. De lange ventetidene ble en ond sirkel.

– De siste dagene i oktober hadde jeg fortsatt ikke fått noe svar, og det begynte virkelig å haste.

– En stor psykisk belastning

En regel i fastlegesystemet, gjorde at han ikke fikk fastlege før i desember. I januar fikk han omsider oppfølging hos en spesialistlege – seks måneder etter at han kom til Norge.

Kronglete system: Amerikanske Ty Tarnowski (25) studerer til en master på UiO. Han måtte vente seks måneder før han fikk legetime hos spesialist han sårt trengte.

Tarnowski legger ikke skjul på at det har vært tøft å ha sykdommen hengende over seg.

– Det er en stor psykisk belastning å ikke få tilgang til fastlege. Du blir redd for helsa di, og å vite at du ikke får undersøke den gjør det bare enda verre, forteller han.

Tarnowski er tydelig på hvor problemet ligger.

– Det er mangelen på offentlig og tilgjengelig informasjon som gjør det til en kamp. Systemet virker helt supert for nordmenn, men kan være veldig vanskelig for utenlandske studenter. Det kan godt være det finnes tilbud om støtte som jeg ikke vet om, men jeg føler meg hjelpeløs, sier han.

Jeg måtte først bevise at jeg har 129.000 kroner på konto før jeg kunne søke om opphold

Arran McLean, skotsk student i Oslo

Fire måneder uten lønn

Tarnowski har også hatt andre utfordringer i møte med norsk byråkrati.

– Jeg fikk bankkonto først forrige uke, ni måneder etter at jeg kom hit. Selv om jeg søkte om D-nummer (midlertidig personnummer for utlendinger, journ.

anm.) flere måneder før jeg kom til Norge, har kluss i adressesystemene til banken dratt ut prosessen, sier han.

– Da jeg var internasjonal student i Sør-Korea hadde universitetet ordnet en bankkonto for meg som stod klar da jeg kom.

Han forteller at en av konsekvensene har vært at han ikke har fått utbetalt fire måneders lønn fra jobben som forskningsassistent.

– Nå vet jeg ikke om UDI vil godkjenne søknaden om videre oppholdstillatelse. Da må jeg kunne vise til månedlige lønns slipper, og på grunn av forsinkelsen med bankkontoen er jo det helt umulig.

Konklusjon: avslag

Skotske Arran McLean (22) kjenner seg igjen i Tarnowskis utfordringer. I forbindelse med en mastergrad i genetik jobber han som forskningsassistent ved Oslo universitetssykehus. Men å få opphold i Norge er ikke enkelt. I 2020 ble det innført et krav

Jeg fikk bankkonto først forrige uke, ni måneder etter at jeg kom hit

Ty Tarnowski, amerikansk student i Oslo

for personer som kommer utenfra EU/EØS som vil studere i Norge: De måtte ha 126.000 kroner på konto. Det kravet har nå steget til 129.000 kroner.

– Jeg måtte først bevise at jeg har 129.000 kroner på konto før jeg kunne søke om opphold.

Det er det samme kravet som skapte trøbbel for internasjonale studenter i starten av koronapandemien. Han forteller at det fortsatt er problematisk.

– Det er ganske mye penger for en student, så jeg måtte få faren min til å garantere at han kunne støtte meg økonomisk.

Det er imidlertid ikke nok for UDI. Han søkte om opphold i august i fjor, og fikk først svar i mars i år – seks måneder etter han sendte inn søknaden.

Konklusjon: avslag. Begrunnelse? Ikke nok penger. Og for lite detaljer om forskningsarbeidet han deltar på.

Brexit stikker kjepper i hjulene

– Jeg har blitt bedt om å forlate Norge, men jobber med å klage

på beslutningen nå. Jeg får god hjelp av Universitetssykehuset, men pengekravet har ødelagt for meg, sier McLean.

McLean er tydelig på at Brexit har gjort livet surt for studenter fra Storbritannia. Han er frustrert over utfordringene ved å stå utenfor EU/EØS-området.

Han peker på hva en student uten Brüssels velsignelse må hanskkes med: søknadsavgift hos UDI på 6000 kroner, lange søknadsprosesser og uforståelige, byråkratiske svarbrev.

– Å gå gjennom byråkratiet i Norge føles som å få huden skrelt av sakte men sikkert, forteller han.

I en e-post til Universitas skriver enhetsleder i UDI, Christiane Heffermehl Lange, at årsaken til de lange ventetidene er sammen-

– Det skyldes blant annet innreiserestriksjonene til Norge de siste to årene som følge av koronapandemien. Forskere med egne midler ble også omfattet av disse restriksjonene høsten 2021,

skriver hun.

– Er ikke seks måneder for lang ventetid, med tanke på at du i praksis står utenfor samfunnet før du får svar på søknaden?

– Vi har stor forståelse for at ventetider kan skape utfordringer for studenter og forskere, og vi beklager belastningen dette kan ha for den enkelte, avslutter Lange.

Å gå gjennom byråkratiet i Norge føles som å få huden skrelt av sakte men sikkert

Arran McLean, skotsk student i Oslo

Flere i samme båt

Både Tarnowski og McLean sier de vet om flere som er i deres situasjon.

– Det er mange studenter på studiet mitt som sliter med det samme som meg, forteller Tarnowski.

– Til og med professoren min kjenner seg igjen i hvor vanskelig det er å takle det norske systemet som akademiker fra utenfor EU/EØS.

McLean har også hørt det samme fra flere av sine overordnede på Universitetssykehuset.

– En av sjefene mine har hatt akkurat det samme problemet som meg. Derfor er hun veldig behjelpelig, og gir meg mye støtte i den situasjonen jeg er i nå.

Det er en stor psykisk belastning å ikke få tilgang til fastlege

Ty Tarnowski, amerikansk student i Oslo

Jobber med saken

Trond Morten Trondsen, direktør i SiO Helse, skriver i en e-post til Universitas at det er «veldig beklagelig» at Tarnowski ikke fikk enkel tilgang på deres tjenester.

«Vi jobber kontinuerlig med å sørge for at internasjonale studenter skal kunne benytte seg av tilbudene våre på en enkel og smidig måte.»

Trondsen går ikke noe nærmere inn på hva som kan ha skjedd i Tarnowskis tilfelle.

«Nøyaktig hva som har skjedd i dette tilfellet vet jeg ikke. Vi skal fortsette å være behjelpelige med alle studenter som trenger et tilbud, og håper at også denne studenten får en bedre opplevelse av våre tjenester fremover», avslutter han.

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

AKTIVITETER

AVIS

MORGENBLADET

EVENT.

TEATER

KINO

HUDPLEIE

KULTUR

KINO

LEGE

TRENING

MUSEUM

PSYKOLOG

SPA OG MASSASJE

TANNLEGE

TILBUDSGUIDEN

YOGA

Vil gjøre parkeringsplassen til park

Potensiale: Det Norske Studentersamfund vil at parkeringsplassen utenfor studenthuset Chateau Neuf skal bli gressbelagt. – Her har vi nesten tusen kvadratmeter med masse potensiale, sier styreleder Olav Rørstad.

Det Norske Studentersamfund vil gjøre tusen kvadratmeter med parkeringsplass utenfor Chateau Neuf til grønn park.

Park(eringsplass)

tekst Åsne Hansteen
foto Hanne Jones Solfjeld

– Jeg håper dette er siste gang vi ser sement og grus under beina foran Chateau Neuf.

Når Universitas møter Olav Rørstad, er det langt flere lunsjgjester enn biler på parkeringsplassen foran Chateau Neuf. Forrige uke ble det vedtatt foreslått å bygge park, der det nå kun er tilrettelagt for bilparkering, på medlemsmøtet til Det Norske Studentersamfund (DNS). Møtet avholdes to ganger i året for alle medlemmer, og er organisasjonens høyeste demokratiske organ.

– Ønsker vi i 2022 å ha nesten

tusen kvadratmeter med parkeringsplass foran studentersamfundet? spør Rørstad, og viser til bred støtte under medlemsmøtet:

– Svaret på det var ganske klart: Nei.

Ny leder

Olav Rørstad er tidligere student ved Westerdals, og ble valgt som ny styreleder i Det Norske Studentersamfund forrige uke.

– Jeg tror det blir et veldig spennende høstsemester. Det er det første semesteret siden 2019 der vi kan åpne uten begrensninger og restriksjoner. Jeg håper studentene i Oslo er gira på å oppsøke sosiale aktiviteter og ting som skjer her.

Med det nevner Rørstad to ting som han gjerne ønsker å jobbe med som styreleder framover: At de som jobber der skal kjenne på en større tilknytning til stedet, men også å øke følelsen av tilhørighet for studenter flest. Da viser han blant annet til parkeringsplassen foran Chateau Neuf som en åpenbar samlingsplass, der ansatte biler ikke hører hjemme.

– Hvis du går og setter deg for-

Det handler jo om at dette huset tilhører studentene, og at det skal bli formet etter studentenes behov

Olav Rørstad, styreleder i Det Norske Studentersamfund (DNS)

an og bare kikker, så er det jo fullt med folk som kommer og setter seg og skal nyte sola og kose seg.

Rørstad mener det gjenstår en viktig jobb for å gjøre studentersamfunnet mer velkomment både for de som bare er der og benytter seg av de daglige tilbudene, og de som jobber der.

– Når vi kommer på et sted, så er det veldig viktig å få et godt førsteinntrykk. Det får du ikke på en ganske nedslitt og gammel parkeringsplass som du sannsynligvis ikke bruker.

– Studenter kjører ikke bil

– Det handler jo om at dette huset tilhører studentene, og at det skal bli formet etter studentenes behov.

Den nyvalgte styrelederen vil i større grad oppsøke folk, og få de til å føle seg hørt. Da mener også Rørstad at det er et paradoks at plassen foran studentersamfundet er mer tilrettelagt for alle andre enn selve studentene.

– Hvis du skal på et arrangement nede på studentersamfunnet, tar du bilen ned der? Du slenger deg jo på trikken med de andre.

At de færreste studenter kjører bil i dag, tror den nyvalgte lederen vil gjøre seg like gjeldende i 2040, og alle år senere.

– Jeg håper virkelig at vi får til dette.

Rørstad påpeker en kostbar og tidkrevende prosess framover, samtidig som han understreker viktigheten av at den faktisk skjer.

– Her har vi nesten tusen kvadratmeter med masse potensiale.

Har ikke kontaktet eieren

Det første steget blir å snakke med egen administrasjon. Slik kan de

komme i kontakt med de riktige folkene, og få gjort en virkelig utredning på hvilke utfordringer som eventuelt kan oppstå.

– Meg bekjent har vi ikke hatt konkret kontakt med Eiendomsavdelingen enda, jeg personlig har jo ikke vært involvert i prosessen administrasjonen har håndtert før jeg ble styreleder.

Det er Eiendomsavdelingen ved UiO som forvalter universitetets ulike bygg, inkludert Chateau Neuf.

John Skogen, direktør i Eiendomsavdelingen ved UiO, svarer Universitas på mail:

«Vi er kjent med at medlemsmøtet til DNS ønsker å se på muligheten for å gjøre om deler av parkeringsplassen til parkområde. Vi har foreløpig ikke mottatt noen henvendelse fra DNS om saken. Vi har god dialog med DNS om deres behov rundt Chateau Neuf og vil vurdere det hvis de tar det opp med oss.»

UIO-VISEREKTOR OM EKSAMEN:

Formen på vgs-eksamener er noe universitetet for lengst har gått bort fra

Silurveien: Pandemi og alternative vurderingsformer har gjort at færre benker seg ned i eksamenslokalene om dagen.

Viserektor Bjørn Stensaker tror videregående-eksamener er verre for elevene enn de man møter på universitetsnivå.

Eksamen

tekst Håvard Widerøe
foto Mina B. Ræge

For mange studenter som kommer fra videregående kan eksamen fort bli en slitsom romkamerate å ha med å gjøre.

For det er ikke bare-bare å gå fra elev til student. Allerede i 2015 slo en rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NifU) fast at norske elever er dårlig forberedt til studier. Sviktende ferdigheter i skriftlig fremstillingsevne og lesing er momenter universitets- og høyskolelærere har fremhevet når de omtaler erfaringen med nye studenter, heter det i rapporten.

Viserektor for utdanning ved Universitetet i Oslo Bjørn Stensaker er ikke overrasket.

– Dette er noe vi har sett over lang tid.

– I mange av studieprogrammene har en derfor forsøkt å legge inn tidlig ulike typer ferdighetstrening, som ulike type skriveøvelser og ikke minst at en forsøker å stimulere til ulike typer muntlige fremføringer slik at studentene får trening i ulike sjangre, fortsetter han.

– Det er ikke snakk om å endre vurderingsformen, men heller gi studentene flere muligheter til å

styrke ferdighetene sine?

– Vi tenker begge deler. Det å gi ulike ferdigheter er noe vi har høyt på agendaen. Samtidig tenker vi at den tradisjonelle eksamensformen på universitetet fremover vil være skriftlig eksamen, men vi er opptatt av at vi skal ha et mangfold av eksamensformer.

Stensaker påpeker at han ikke er bekymret for studentens manglende eksamenstrening.

– Jeg vil si at det nesten er verre å ha de eksamenene man har på videregående som fungerer som avsluttende eksamener. De måtene videregående skole avholder sine avsluttende eksamener på, er noe universitetene har gått bort fra, og har heller satsset mer på løpende vurderinger og et mangfold av eksamener, sier han.

– Jeg er ikke veldig bekymret for selve eksamenstreningen, men det man kan være bekymret for er selve kunnskapsnivået.

Jeg er ikke veldig bekymret for selve eksamenstreningen, men det man kan være bekymret for er selve kunnskapsnivået

Bjørn Stensaker, viserektor for utdanning ved Universitetet i Oslo

Politikerne er uenige

Rødt har tatt til orde for at det er på tide å skrote hele ordningen på videregående nivå.

– Eksamen er en forstatisk form til å vurdere kunnskapsnivået hos elever. Det blir en værmelding på hva du kan akkurat den dagen på akkurat de spørsmålene, forteller Hege Bae Nyholt, stortingspolitiker for Rødt og leder i utdannings- og forskningskomite-

teen.

Hun er klar på at det finnes andre vurderingsformer som mappevurderinger og praktiske prøver som gjør elevene bedre forberedt til høyere utdanning.

Komitekollega fra Høyre Kari-Anne Jønnes har derimot slått camp i bevare-eksamensleiren, og mener at eksamen er en viktig erfaring å ha på videregående skole.

– Delvis grunnet at de som begynner på studier nå til høsten aldri har hatt eksamen, og i høyere utdanning er eksamen en mye brukt vurderingsform, sier hun før hun fortsetter:

– Hvis en kommer til høyere utdanning og ikke er vant til å ha eksamen før, stiller en med et dårligere grunnlag.

– Har vi ikke tillit til at lærerne våre tar gode faglige vurderinger når de vurderer elevene?

– Vi har den tilliten, men alle elever fortjener en andrehands-

tetsnivå?

– Man er i en rekke ulike vurderingsformer og Høyre ønsker at vi skal ta i bruk flere former for vurdering. Men det er samtidig viktig å beholde den tradisjonelle skriftlige eksamen, fordi det viser at elevene leverer et selvstendig arbeid.

– Men måler de ikke forskjellige ting? Eksamen på videregående tester kun en liten del av pensumet.

– Høyre er åpen for å evaluere eksamen og se om vi kan finne måter å gjennomføre eksamen på bedre måter, men vi er tydelige på at vi vil beholde eksamen som en ekstern vurderingsform i videregående skole

Lokalt eller nasjonalt styrt?

Et postpandemisk samfunn åpner naturligvis for mer fysisk tilstedeværelse, også på eksamensfronten. Selv om en del gjennomfører digitale eksamener, er Stensaker klar på at dette må studieprogramledelsen få avgjøre.

– Planen er at de som tenker at fysisk eksamen er hensiktsmessig skal få lov til det. Universitetet har ikke en eksamenspolicy som sier at vi enten skal ha fysisk eller digital eksamen. Dette handler om at eksamen må settes inn i sammenheng med læringsmålene, slik at man får til en god sammenheng mellom det som er læringsmålene og måten man blir testet.

Tall fra UiO viser at våren 2022 vil det utvikles i overkant av 1700 eksamener hvorav 300 av de er ved Silurveien, eksamenslokalene UiO benytter, da de fortsatt har begrenset kapasitet. De siste ti årene har antall skriftlig eksamener holdt seg stabilt mellom 433 og 495, mens hjemmeeksamen og andre vurderingsformer har gått

fra om lag i underkant av 1000 ved 2012 til omkring 1150 for årene 2017 til 2019. Dette er også grunnet en økning i antall eksamener. Grunnet omregistreringer under koronapandemien finnes det ikke nøyaktige tall for 2020.

Nyholt legger seg på samme linje som Stensaker, og poengterer at det handler om å lytte til profesjonene.

– En skal være litt forsiktig som politiker på Stortinget med å bestemme hva som skal gjøres og ikke gjøres. Det handler om å ha tillit til de som er i situasjonen og som er utdannet til det, sier hun.

– Det er et paradoks at det er regulert på videregående skole, men ikke i høyere utdanning.

Heller ikke Høyre tenker å innblande seg i hvordan høyere utdanning organiserer eksamensformen.

– Vi er opptatt av at universitetene og høyskolene i stor grad skal være frie til å styre egen undervisning, sier Jønnes.

Men på spørsmål om hvorfor hun ikke forlenger prinsippet til videregående skole og høyere utdanning er to forskjellige ting, og understreker:

– På videregående har vi et annet behov for å vurdere om elevene har oppnådd kompetansemålene som finnes for videregående, og sikre at utgangspunktet for videre søking til høyere utdanning er rettferdig på tvers av skoler over hele landet.

– Koranbrenningene bør forbys

Bør ta seg en bolle: Ingen vinner på koranbrenninger eller voldelige reaksjoner på dem, mener Ubaid Tariq.

Muslimske studenter mener at religionskrenkelser bør innlemmes i hatparagrafen. Hån av religioner har alltid skapt sterke reaksjoner, mener ytringsfrihetsekspert.

Blasfemi

tekst Nima Salimi
foto Charlotte Førde Skomsøy og Hanne Jones Solfjeld

De siste ukenes opptøyer i Norge og Sverige har blåst støv av det gamle blasfemispørsmålet. Mens den antiislamske grupperingen Sian har holdt demonstrasjoner i norske byer, har den dansksvenske høyre-radikaleren Rasmus Paludan gjort det samme i Sverige.

På sin ferd har aktørene satt fyr på muslimenes hellige skrifter, men de har også antent en større debatt om hvorvidt brenning og

skjending av religiøse symboler skal være lovlige ytringer, eller om slike ytringer skal straffes som hatytringer.

Med blasfemi mot makta

Anine Kierulf er en norsk jurist og regnes for å være en av Norges fremste ytringsfrihetsekspert. Nylig ledet hun ekspertgruppen for akademisk ytringsfrihet, som i mars leverte en rapport om den akademiske ytringsfrihetens kår og forbedringspotensiale.

Kierulf forklarer at forskjellen på ytringer som er lovlige krenkende og ulovlige krenkende, er at grovt krenkende ytringer rettet mot en ting eller institusjon, som for eksempel en religion, er lov, mens grovt krenkende ytringer rettet mot personer direkte, kan være forbudt. Blasfemiske ytringer som sårer mennesker indirekte fordi de krenker guder de holder kjær eller skrifter de holder hellig, er dermed ikke straffbare, sier hun.

– Er det riktig å tillate ytringer som utløser så mye uro hos deler av befolkningen?

– Ja. Hvis vi forbyr ytringer fordi noen møter dem med vold, gir vi vetorett til dem som er villige til å møte demokratiske ytringer med udemokratiske virkemidler.

– Men er blasfemi en menneskerettighet?

– Nei. Det er ytringsfrihet som er en menneskerettighet. En sentral grunn for at ytringsfriheten er en menneskerettighet, er at mennesker skal ha mulighet til å kritisere makt på den måten som de selv vil kritisere makt, forklarer Kierulf, men hun legger så til:

– Jeg snakket med en teolog for noen år siden som sa at «blasfemi er all maktkritikks mor». Å kritisere makt, har ofte innebåret å kritisere religion. Den kritikken har ikke blitt tatt nådig opp av verken kirken eller andre trossamfunn opp gjennom årene, men den har vist seg helt nødvendig for frigjøringen av mennesker fra maktovergrep som er gjort i religioners navn, og for utviklingen av demokratiske rettsstater.

Uroen de siste ukene vitner imidlertid om et Skandinavia som ikke er ferdig med blasfemispør-

målet. I Sverige ble over hundre politibetjenter skadet under påskehelgens opptøyer mot Paludans blasfemiske demonstrasjoner. I Sandefjord ble politiet nødt til å bruke tåregass etter at motdemonstranter rev i sperringer og ramponerte politibiler.

– Erfaringer fra de siste ukene viser at religionskrenkelser kan utløse sinne, fortvilelse, vold og hærverk. Har det alltid vært slik, eller er disse reaksjonene nye i en skandinavisk kontekst?

– Det kommer an på hvor langt tilbake i historien du vil. Jeg tror at hån av religioner alltid har skapt sterke reaksjoner, fra fordømmelse av de vantro, til at blasfemikere har blitt hugget hodet av, sier Kierulf, for hun fortsetter:

– Så det er først etter at man begynte å beskytte ytringsfriheten

så mye som man gjør, fra opplysningstiden og framover, at det å fremsette blasfemi, på samme som det å fremsette andre former for maktkritikk, får et vern, fordi man forstår hvor viktig det kan være at noen fremsetter den type kritikk.

Farligere i utlandet

Men blasfemispørsmålet er langt mer betent utenfor vår egen verdensdel. Tidligere denne måneden ble den kristne økonomistudenten Deborah Samuel overfalt og brent levende av muslimske medstudenter ved Shehu Shagari College of Education i Nigeria. Foranledningen var at hun uttrykte misnøye over at det ble publisert religiøst innhold på en Whatsapp-gruppe for studentene, noe de andre i gruppen oppfattet som blasfemisk.

Det er offeret, ikke utøveren, som skal bestemme hva som er hatytring og ikke

Khalid Hussein (23), pedagogikkstudent ved UiO

Hindrer politiet: Motdemonstranter til en SIAN-demonstrasjon i august 2020 hindrer politiet fra å komme seg videre.

Forfølgelse og drap på grunn av blasfemi har lenge vært et problem i Nigeria, uten at myndighetene har vært i stand til å håndtere tilfellene. Gjerningsmenn blir vanligvis ikke arrestert, eller løslatt kort tid etter å ha blitt tatt i varetekt. Dessuten har begge av landets to rettsystemer lover mot religionskrenkelser, der regionene med et sekulært rettsystem kan gi opptil to år i fengsel, mens regionene med et islamsk rettsystem kan gi dødsstraff.

Dødsstraff for blasfemi eksisterer også i seks andre islamske land.

Vil ha blasfemiparagraf tilbake

En som ønsker lover mot religionskrenkelser i Norge er Khalid Hussein (23), som er pedagogikkstudent ved Universitetet i Oslo. Han sier at opp gjennom historien har blasfemi hatt noen rettslige rammer som har tjent et formål. Etter at blasfemiparagra-

mindre polarisert og segregert igjen. Svaret mitt er å gjeninnføre forbudet mot blasfemi.

– Så du mener opphevelsen av blasfemiparagrafen er et produkt av et mer polarisert samfunn?

– Ja. Det har bidratt til at religionskritikere har hevet stemmen flere hakk opp og brukt mer ekstreme virkemidler som også krenker religionsutøverne, hevder Hussein.

– Hvorfor tror du selv at Sian brenner Koranen?

De søker popularitet og medieoppslag, som de fleste andre organisasjoner som er interesserte i å vokse. Derfor bruker Sian virkemidlene som gir dem mest oppmerksomhet. Og det skal sies, de har lyktes. De har fått den statusen og mediedekningen som de har ønsket seg.

På spørsmål om hva slags reaksjoner som er berettigede på Sians ytringer, forteller Hussein at han har mistet troen på effekten av å ignorere grupperingen.

jeg er en hatytring. Dessuten mener jeg at det er offeret, ikke utøveren, som skal bestemme hva som er hatytring og ikke.

– Men kan man ikke da slå seg

vrang og si at noe er krenkende bare for å fjerne kritikk?

– Det riktige skillet mellom krenkelser og kritikk tror jeg vi skal klare å finne.

– Begge bør ta seg en bolle

En annen som mener at Sians metoder er lite gode, er Ubaid Tariq (22), som tar mastergrad i økonomi ved Universitetet i Oslo. Han mener at noen av Sian sine ytringer bør gå innunder hatparagrafen. Vi møter han på Tøyen Torg, hvor Sian tidligere har holdt demonstrasjon.

– Jeg er åpen for at andre kritiserer min religion, men det finnes konstruktive måter å gjøre det på: Skriv et debattinnlegg eller møt til en samtale, i stedet for å brenne Koranen, sier han.

Selv mener Tariq at det beste man kan gjøre for å svare Sian, er å ikke svare dem i det hele tatt. Han viser til demonstrasjonen som grupperingen holdt i Drammen tidligere denne måneden, hvor få muslimer og motdemonstranter møtte opp. Han mener at fordi det ikke ble støy rundt opptredenens deres, fikk de lite oppmerksomhet og gikk hjem

tomhendte.

Videre forklarer Tariq at det ikke er noen som vinner på at Sian sine demonstrasjoner møtes med voldelige motdemonstranter.

– Begge parter opptrer galt i mine øyne. På den ene siden kommer Sian med hatefulle ytringer, som skaper sinne og frustrasjon hos mange. På den andre siden bruker motdemonstrantene vold, som jeg mener er feil. Egentlig mener jeg at begge bør ta seg en bolle.

universitas@universitas.no

Jeg er åpen for at andre kritiserer min religion, men det finnes konstruktive måter å gjøre det på

Ubaid Tariq (22), økonomistudent ved UiO

Hvis vi forbyr ytringer fordi noen møter dem med vold, gir vi gitt vetorett til dem som er villige til å bruke udemokratiske virkemidler

Anine Kierulf, ytringsfrihetsekspert

fen ble fjernet i Norge i kjølvannet av Charlie Hebdo-angrepene i 2015, mener Hussein at terskelen for usaklige og sårende ytringer om religion har blitt for lav.

– Hvilken retning har samfunnet beveget seg i etter opphevelsen av denne straffebestemmelsen? Har vi fått et mer inkluderende samfunn hvor vi har fått større forståelse for hverandre, eller et mer polarisert og segregert samfunn med mer usikkerhet rundt hverandre? spør han retorisk, før han svarer seg selv:

– Etter min opplevelse, har vi beveget oss mer mot den andre samfunnsbeskrivelsen. Og på bakgrunn av samfunnsutviklingen kan man spørre seg hvordan man kan snu samfunnet til å bli

Han har heller ingen tro på motdemonstrasjoner; Han mener det er virkningsløst å prøve å nå ut til grupperingens medlemmer med motforestillinger. I stedet mener han at kampen mot Sian er en politisk kamp, som ikke er vunnet før blasfemiparagrafen er tilbake.

– Vestlige samfunn, som det norske, er fundert på en bred ytringsfrihet som omfavner religionskritikk. Mener du egentlig at vestlig og muslimsk kultur kan sameksistere?

– Jeg mener ikke at noen part skal gi etter for den andre. Folk skal kunne være kritiske til islam og andre religioner. Men det må skje med måte. Sian sine uttalelser om at «gode muslimer bør interneres og deporteres» mener

Vil ha tilbake blasfemiparagrafen: Et inkluderende samfunn er et samfunn med tydelige ytringsgrenser, mener Khalid Hussein.

Universitas' sommerferieguide

Vurderer du å droppe sommerferien på grunn av dårlig råd? Tenk om igjen! Vi sikrer deg en billig ferie.

tekst Tord Magnus Dyrkorn

Sommerferien nærmer seg med stormskritt. Laptopen skal lukkes, kulepennen skal legges ned, og badebuksen skal på. Sommer og skolefri. Men det går ikke lang tid etter siste besvarelse er levert i Inspera før du innser det: Etter to år med pandemi og stengte grenser har du helt glemt å legge planer for sommeren. Hva skal du gjøre når fellesferien er en knapp måned unna og prisene er skyhøye?

Frykt ikke! Universitas redder deg. Vi har ringt eksperter, studenter og generelt erfarne feriefolk som vet å få mye ferie ut av lite penger. Her er deres beste tips for en billig og bra studentferie.

Kjendisøkonomens vinnertips

Den første vi slår på tråden til er forbrukerøkonom i DNB Silje Sandmæl. Hennes omfattende liste med tips vitner om at det er fullt mulig å få mye ut av ferien selv med lite i lommeboken. Hennes første tips er å se seg ut byer og land hvor levekostnadene er lave.

– Det er viktig å ikke se seg blind på billige flybilletter, fordi kommer du til et dyrt land, så går vinningen opp i spinnningen, sier Sandmæl.

Hun forteller at det finnes såkalte storbyindekser som viser hvilke byer som for tiden er billigst å oppholde seg i. I Europa er blant annet Sarajevo i Bosnia, Beograd i Serbia og Gdansk i Polen billige alternativer.

Sandmæl fortsetter med å anbefale å bruke prisammenligningstjenester aktivt når det kommer til å finne billige flyreiser. Hun sier også at det er viktig å velge bosted med omhu:

– Er man en gjeng, så er det både billigere og hyg-

geligere å leie en leilighet eller bolig, og blant annet Airbnb har gjort det veldig tilgjengelig, forteller hun.

– Da kan man jo lage mat hjemme i stedet for å gå ut. I hvert fall frokosten kan man ta der. Og vorset!

Avslutningsvis forteller Sandmæl at man virkelig kan spare penger på shopping. Hun anbefaler på det sterkeste alltid å betale i lokal valuta. I tillegg sier hun at mye av det man kjøper i utlandet, kan man få tilbake momsene på flyplassen.

– Når man er i en butikk og for eksempel skal handle klær, alltid si: «Not Norwegian kroner» og «do you have tax free?». Alt er på tilbud i utlandet på den måten, forklarer hun.

Europa med klimasamvittighet

Men er det mulig å få like mye ut av ferien hvis man attpåtil vil etterlate et så lite klimaavtrykk som mulig? Vi har spurt MDG-politiker Rauand Ismail.

– Hva er dine beste ferietips til studenter som vil få mest mulig ut av ferien, med de få midlene de har, og med en god klimasamvittighet?

– Det å skulle være både miljøvennlig og få til en billig ferie er vanskelig. Det er jo som regel billigst å fly, og så er jo mange studenter miljøbevisste, men mange har også dårlig råd.

Hans beste tips er å senke forventningene sine og ikke være for ambisiøs med destinasjoner og planer.

– Jeg liker å gjøre det enkelt! Jeg ville valgt meg ut noen europeiske storbyer og kjøpt et interrailpass. Gjennom det får man tilgang på veldig mange tog i Europa, fortsetter han og anbefaler også Facebook-siden «Togferie», hvor han sier det er mange gode råd om togreiser i Europa.

– En enda billigere løsning kan være buss, skyter han inn og forklarer at det er fullt mulig å komme seg til mange europeiske storbyer for et par hundrelapper.

Den miljøbevisste politikeren står også for at tog og buss er komfortable reisemåter:

– Det gjør selve veien til reisemålet til en del av opplevelsen.

Et annet godt tips fra Ismail er å ikke bo i de mest populære delene av byene du reiser til.

– Det er ikke nødvendig å bo i de mest «hipsterifiserte» bydelene. Jeg ville tenkt hvor kommer man seg raskt rundt fra. Tenk på hvor den gjengse innbyggeren i byen ville bodd, og slå deg til ro der. Klubbene og vintage-butikkene finner du veien til uansett hvor du bor, avslutter han.

Oslosommer og vandrehjem med studentlederen

Noe som kan gjøre ferien utvilsomt enda billigere er å ikke reise ut av byen i det hele tatt. Det er en fullgod ferie, skal vi tro Maika Marie Godal Dam, avtroppende leder i Velferdstinget i Oslo og Akershus.

– Hva er dine beste ferietips til studenter som vil få den beste ferien de kan, med de få midlene de har?

– Jeg synes det beste er å dra ut til en av øyene i Oslofjorden, svarer Godal Dam med én gang og fortsetter:

– Man kan kjøpe med seg billig øl fra butikken, dra med seg gode venner, grillmat og bade-tøy, sitte der til langt ut på kvelden og komme seg vekk fra bystøyen.

– Men hvis man absolutt vil til utlandet da?

– Det morsomme når man først skal reise utenlands som student, er at man har så mye fleksibilitet. Vær spontan og kast deg rundt!

– La prisene velge for deg?

– Ja! Det er jo masse spennende steder i Europa å reise, og de fleste stedene har kunst og kultur og bruk-butikker og er billige, svarer hun og legger til:

– Det er jo reisen og oppholdet som koster en del. Men det å bo på vandrerhjem er en måte å bo ganske billig på, og da får man også en mulighet til å bo sammen med venner.

Glasgow med Oslomet-rektoren

Når vi slår på tråden til den nye Oslomet-rektoren, Christen Krogh, er Glasgow ferietipset over alle ferietips fra han.

– Den tilfredsstillende mange av de kriteriene man som student leter etter i et feriested. Det er rimelig å komme seg dit, du finner et billig fly til Edinburgh og tar toget kjøpt til Glasgow, sier han.

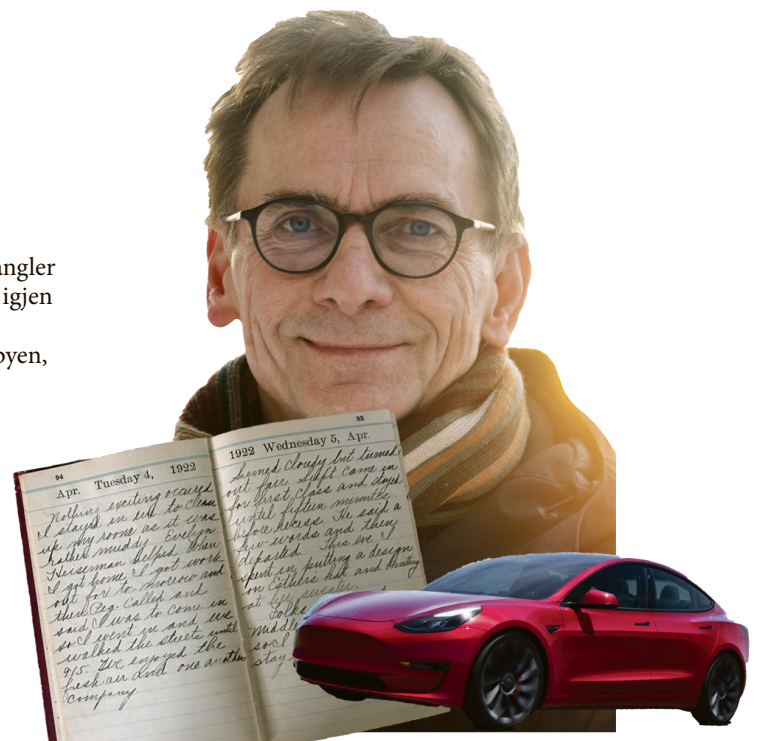
Krogh forteller at han selv har studert i byen, og har en spesiell forkjærlighet for den. Han mener også byen har en av Storbritannias beste tilbud av livemusikk.

– Jeg kan anbefale et sted som heter King Tut's Wah Wah Hut, som er et litt smålegendarisk sted. Veldig mange bra band har hatt sine tidlige konserter der, for-

teller han ivrig.

Han erkjenner at Glasgow kanskje mangler sol, men han er tydelig på at det tar byen igjen med vennligheten sin.

– Hvis man skulle ønske å trekke ut av byen, kan man gjøre det også. Man kan ta buss, tog, haike eller leie en rimelig bil sammen med andre, og kjøre rett nordover til Highlands. Her kan man besøke whiskydestillerier og bo i gamle vertskaps-hus.

Tre kjappe med dem alle

Silje Sandmæl, forbrukerøkonom i DNB

– Den beste ferien du har hatt på studentbudsjett, hvor gikk den?

– Det må vel være da jeg var i USA og hadde med telt og dro til Yosemite og gikk i fjellene der. Det gikk i stormkjøkken og telt, og jeg var dritredd for at jeg skulle bli overfalt av bjørn.

– Har du planlagt en sommerferie i år, og hvor går den?

– I år skal vi være på hytta!

Derfra tar vi noen utflukter i fjellene, og drar på sykkel-turer, kanoturer og fisketurer.

– Et sted du alltid har drømt om å reise på sommerferie?

– Ja, det må bli Østen! Thailand og Malaysia og rundt der – det blir nok neste reisemål!

Rauand Ismail, MDG-politiker

– Den beste ferien du har hatt på studentbudsjett, hvor gikk den?

– Tsjekkia med interrailpass gjennom en rekke andre land. Men det ble så studentbudsjett at vi måtte sove i trappene ut av togvogna, på et tog vi ikke hadde reservert seter på. Og jeg ble nesten rana i Praha. Du kan si at ferien var innholdsrik,

hehe.

– Har du planlagt en sommerferie i år, og hvor går den?

– Jeg planlegger to korte turer til København og Berlin, og blir ellers i Oslo. Oslosommer'n er best.

– Et sted du alltid har drømt om å reise på sommerferie?

– Jeg har vært så heldig at jeg har reist med tog gjennom mine favorittsteder i Europa de siste årene, men det er noen italienske byer jeg ofte kan dagdrømme meg til.

Maika Marie Godal Dam, leder i Velferdstinget

– Den beste ferien du har hatt på studentbudsjett, hvor gikk den?

– Jeg er halvt dansk, så den beste var turen til København hvor jeg kunne bo hos familien min.

– Har du planlagt en sommerferie i år, og hvor går den?

– I år skal jeg bare være hjemme i Oslo og pakke ned leiligheten, fordi jeg skal flytte.

– Et sted du alltid har drømt om å reise på sommerferie?

– Hehe, jeg har alltid drømt om Hawaii. Så klisjé er jeg.

Christen Krogh, rektor ved Oslomet

– Den beste ferien du har hatt på studentbudsjett, hvor gikk den?

– Jeg forleste meg på *The Hitchhiker's Guide to Europe*. Etter jeg leste den, dro jeg ut

og reiste alene i Europa.

– Har du planlagt en sommerferie i år, og hvor går den?

– Den går til Skottland. Jeg skal ut til Hebridene, til Isle of Lewis. Her er noe av det flotteste landskapet i Nord-Europa. Øya var jo også norsk i middelalderen. Som akademiker er jeg glad i tweed, og Harris-tweed er jo derfra!

– Et sted du alltid har drømt om å reise på sommerferie?

– Nei, men jeg har vært veldig mye i Roma.

universitas@universitas.no

KAMPEN MOT PAMPEN:

– Det har vært skummelt og vanskelig

Pampefaktor: Philip Eriksen, foreningsaktiv ved IFI, og Gyda Sæter, avtroppende leder i Cyb, mener pampene har fått for mye innflytelse i Cybernetisk Selskab.

Studenter ønsker store endringer i driften av kjellerpuben. Men tidligere studenter hindrer fremgang, mener Gyda Sæter, tidligere leder i Cybernetisk Selskab.

Pampefaktor

tekst Ane Grieg Riisnæs
foto Isabel Svendsen Berge

Da Philip Eriksen (32) skjønte at ikke-studenter fremdeles var aktive i styringen av foreningen Cybernetisk Selskab (Cyb) ved Institutt for informatikk på Universitetet i Oslo, tok han affære og bestemte seg for å gjøre noe.

Han og en venn samlet fort inn rundt 80 underskrifter for å kalle inn til en ekstraordinær generalforsamling på Escape, kjellerpuben som driftes av Cyb.

– Generalforsamlinger er kjent for å være ganske kjedelige, så vi bestemte at det måtte være en separat greie, sier Eriksen, som er aktiv i flere foreninger ved Institutt for informatikk.

Likevel møtte om lag hundre personer til generalforsamlingen 27. april. Blant annet ble et krav om at man må være student for å være medlem i foreningen diskutert. Kun et av forslagene gikk gjennom etter mange timer med diskusjon.

– Hele poenget til forslagsstiller var jo å forhindre at pampene, eller tidligere studenter, skal ha så mye innflytelse på hva som skjer på Escape. De tidligere studentene er mennesker med ganske stor sosial makt i foreningen, sier Gyda Sæter (23), avtroppende leder i Cyb.

– Jeg vet at jeg som er leder, som er yngre enn alle pampene, synes det har vært skummelt og vanskelig å prøve å utgjøre forskjeller og endringer i et miljø

hvor man møter motstand fra de som ikke er her, fortsetter Sæter.

Alltid vært et problem

– Dette har vært en problemstilling i all evighet. Jeg merket det først en måned etter jeg startet som leder i Cyb, da jeg trigget en pamp, sier Sæter.

Hun forteller at hun lagde klistremerker til studentkortene for å vise hvem som skal ha intern pris.

– Jeg fant en frosk med en fotball og la det til på klistremerket. Styret synes det var kjempeartig. Så fikk jeg en melding av en pamp som var sur for at jeg hadde valgt

– 80 prosent av de som diskuterte var «pampene», som er kjempefrustrerende. Det er en ting å være uenig, men noe litt annet når du er uenig og ikke er student i en studentforening. Det har bare bygget seg opp, sier Sæter.

Vil gjøre endringer

Mye av forbindelsene mellom ikke-studenter og studentforeninger er bygget på forskjellige IT-systemer og kommunikasjonsplattformer som har gått i arv mellom generasjoner av styre, uten at kompetansen også er overført. Systemene er alt fra informasjonssider og «driver», hvor man legger

De tidligere studentene er mennesker med ganske stor sosial makt i foreningen

Gyda Sæter (23), leder i studentforeningen Cyb

en frosk og ikke en pingvin, fordi pingvinen er vår maskot på Escape. Han synes at det var dumt og korttenkt.

– Senere sa han unnskyld, men der og da gjorde det skikkelig vondt, og jeg følte meg dårlig og mislykket fordi det kom fra en som hadde sittet høyt oppe og har gjort mye, og hadde en del sosial makt, så er det vanskelig å gjøre noe, forteller Sæter.

Hun legger til at hun kommer godt overens med personen til vanlig, men at dette var en av flere hendelser som har kommet opp gjennom det året hun har vært leder i Cyb.

– Det kommer fra mange forskjellige hele tiden. Det er stadig sånne banale greier. Hovedstyret forsøkte å foreslå en endring med bongsystemet vårt som skapte kjempediskusjon, sier Sæter.

Ifølge Sæter så foregår mye av diskusjonene om foreningslivet på Cyb i Slack, en kommunikasjonsplattform.

ut informasjon på hvordan foreningen skal driftes, til interne systemer for registrering av bonger og domener for booking av vakter i bar og kafé.

Sæter og Eriksen mener dette er en av kildene til pampefaktoren.

– Det er en god del IT-systemer som nåværende studenter ikke har kompetansen til å styre. De som sitter med kompetansen gikk ut for ganske lenge siden, så de fortsetter å drifte dem. Og de begynner jo å bli lei de også etter hvert, forklarer Sæter.

– Det er mange systemer som er hjemmesnekra og *custom made*. Vi er avhengig av disse systemene som trenger gammel kompetanse som vi ikke har, sier Sæter.

Foreningslederen forklarer at det blir bråk når de har forsøkt å få gjennom endringer i store saker som gjelder bonger, kassesystemet og vedtektsendringer.

– Vi har blitt kalt et radikalt hovedstyre. Det er litt synd fordi

vi ønsker å komme med store endringer, og det bør jo være lov dersom de studentene som sitter her ønsker det, sier foreningslederen.

«How to be an alumni»

Sæter understreker at hun ikke vil at pampene skal føle seg uvelkomne, og at det er å få som trækker over en linje og gjør det vanskelig for drifting.

– Vi ønsker å utarbeide noen retningslinjer. «How to be an alumni» er planen. Hvis det ikke finnes retningslinjer hvordan skal man vite hvordan man skal oppføre seg, sier hun og fortsetter:

– Jeg tenker å starte med meg selv. Jeg skal tre av som leder og skal ikke gå inn i et annet verv. Det er et fint sted å starte og jeg tror det er lurt.

Eriksen forteller om at første gang han reagerte på oppførselen til en ikke-student på et Cyb arrangement var på gallaen før jul.

– Da dukket det opp en haug av folk i finstas med hatt, stakk og medaljer som jeg aldri hadde sett før, forklarer han og legger til at flere av disse var invitert fordi det var femtiårs jubileum.

Han synes det var tydelig at de ikke var en del av det øvrige studentmiljøet. Han husker at de satt for seg selv på et bord helt oppe til scenen.

– Det som var spesielt var at det ofte var de som holdt talene og en del av underholdningen fra scenen var fra dem. Det synes jeg var litt rart, fordi folk flest i salen viste ikke hvem de var.

Livsmedlemskap til høye priser

Blant forslagene som ikke gikk gjennom på generalforsamlingen, var et om å fjerne livsmedlemskap i foreningen. Et av argumentene som gjorde at folk stemte mot, var at å refundere medlemmene ville kostet foreningen 80.000 kroner, når de allerede har gjeld. Mange mente man kunne finne andre tiltak som ville være mer lønnsomme.

Eriksen selv foreslår en løsning som ville gjort at livsmedlemskap ble gjort om til livsinngang.

– De mister stemmeretten sin, så hvis de mener det er avtalebrudd så får de få refundert de semesterne de ikke har brukt ennå.

Eriksen forklarer at siden livsmedlemskap koster 500 kroner, som tilsvarer ordinær inngang for fem år, så kan man få inngang til de resterende semesterne man ikke har fått brukt ennå.

En annen grunn til at vedtaket ikke gikk gjennom tror Eriksen kan ha vært at det virket ekskluderende. Likevel så mener Eriksen at det ikke var intensjonen bak forslagene.

– Det ville jo vært en stor endring, hvis det gikk gjennom. Jeg skjønner at det kan føles som man vil kaste dem ut. Jeg forstår at det er slik det virker, men i praksis så ville det bare vært at de ikke har stemmerett eller tilgang til den administrative siden av foreningen.

Jeg skjønner at det kan føles som man vil kaste dem ut

Philip Eriksen (32), IFI-student og foreningsaktiv

Pamper i veien for rekruttering

Både Sæter og Eriksen er enige om at pampefaktoren hindrer Cyb i å rekruttere nye studentmedlemmer.

Sæter forklarer at et av argumentene som er blitt brukt mot å fjerne ikke-studenter som medlemmer, er at det ikke er nok studenter til å fylle vervene. Sæter tror samtidig at pampene i seg selv kanskje kan skremme nye folk bort.

– Det er jo en gjeng som på hver generalforsamling sitter og vorser har med seg popcorn og sier «haha nå blir det drama». Det er et sånt rykte man har som kanskje hindrer folk i bli med, sier hun.

Eriksen mener det ikke er et godt argument at det ikke er nok folk.

– En studentforening kan ikke være avhengig av én person over lenger tid. Hvis man ikke har nok folk så må du kanskje redusere driften og ha færre arrangementer, og heller fokusere på å rekruttere folk, konkluderer Eriksen.

UiO har retningslinjer for å være en godkjent studentforening. Ifølge deres nettsider skal studentforeningen som tilhører Universitetet i Oslo bestå av minst 75 prosent studenter eller tidligere UiO-studenter. Av medlemmene skal minst femti prosent av medlemmene må være semesterregistrert ved UiO ved det gjeldende semesteret.

Cyb holdt en ordinær generalforsamling torsdag 19. mai, hvor Sæter ga seg som leder. Hun sier at et år har vært mye arbeid og at hun er klar for å gå videre etter mye krevende og gøy arbeid. Hun forteller at hun tok den endelige beslutningen etter den ekstraordinære generalforsamlingen, hvor det også kom noen sterke tilbakemeldinger.

– Cyb er 96 prosent fine folk som elsker å holde på med bar, kafé og PR. Mine nærmeste venner kommer herfra og vi elsker å finne på moro selv om det noen ganger er uenigheter.

Sæter vil følge som eksempel og planlegger ikke å gå inn i nye verv i foreningen.

Eriksen, som foreningsaktiv på IFI, er på sin side klar for å følge opp om Cyb etterstreber å fylle verv og kommunikasjonskanaler med aktive studenter fremfor ikke-studenter.

– Jeg fikk en melding av et annet foreningsmedlem etter generalforsamlingen. Og hun sa «når begynner vi å samle stemmer til neste generalforsamling?», gjenforteller han.

Universitas har forsøkt å komme i kontakt med tre pampene og tre pampesympatører. Fire av dem ønsket ikke å kommentere saken. To besvarte ikke Universitas' henvendelse.

pedagog —
studentene

Bli medlem!
Send PS til
0 20 14

Framtidas lærere. Sterkere sammen.

— med hjerte for utdanning

Barnehagelærer
Grunnskolelærer
Lektor
Faglærer
Yrkesfaglærer
PPU
Pedagogikk
Spesialpedagogikk

Your Guide to Navigating O

You may have watched the famous love affair between Isak and Even on the popular show *Skam*. Perhaps you've seen the colorful display of pride flags that decorates the cities in Norway every summer? Whatever comes to mind, Norway is famous for its tolerance. However, finding activities catered towards LGBTQI+ students can seem challenging when you don't speak Norwegian. But fear not. With this guide you'll soon be navigating the queer scene in Oslo like a pro!

LGBTQI+

text Mathias Daalgard
photo Isabel Svendsen Berge

Associations – Not just for Norwegians

Picture this: you discover an interesting association on campus. Eager to join, you navigate your way through the Facebook search bar. Excitedly, you open the «information» page – only to be faced with a scary wall of Norwegian text. Does this sound familiar? Then you're in luck. With these associations, you can safely leave Google translate in your pocket.

Skeivt Studentforum

Looking for a safe place to meet like-minded students? Then this association is for you. Skeivt Studentforum aims to connect queer students through social activities. And the best part? You simply need to show up to one of their many events to become a member. Whether you're up for a drink or a hike – you're bound to find an activity that suits you. All their events have information in English, so you'll be able to connect with both local and international students alike.

Whether you're alone or with a friend, this is a great way to feel part of a local community.

Skeiv Verden

Skeiv Verden is an organization established to provide a safe space for queer people with immigrant backgrounds. Every Thursday at 5 pm they host «Skeiv Kafe» at their location in Torggata in Oslo. This is a drop-in café, meaning you can simply stop by and chat with like-minded people. They also offer language cafés, host workshops and provide support groups to help you face the challenges of a new and unfamiliar environment. There's also an opportunity to join as a volunteer. This is a unique opportunity to put your own mark on the queer community – and who knows, perhaps you'll also make a friend or two along the way?

The Rainbow Telephone

Being in a foreign country can feel extremely isolating. Being a sexual minority on top of this even more so. To combat loneliness among queer people, several LGBTQI+ organizations have cooperated to establish the Rainbow Telephone. With this initiative you'll be paired up with a «rainbow buddy», with whom you can have weekly conversations over the phone. This is a unique opportunity to gain first-hand advice from other queer people in Norway, and it does not require you to speak Norwegian at all. They also continue to seek volunteers, meaning you yourself can provide an outlet to help others overcome their struggles and share your own experiences. Additionally, they offer physical meetings for people in Oslo, if you prefer this over talking on the phone.

Tinder

Making friends... on Tinder?! When you hear the word Tinder, you'll most likely think of awkward pick-up lines, the typical coffee date, or perhaps even one-night stands. But hear me out: Tinder is actually a great place to make friends. Think about it. Every year new international students, as well as Norwegians all over the country come to Oslo to study. Like you, they'll probably want to make new friends. What better way than to engage in an app that shows people around you? So find your best vacation picture, your favorite meme or GIF and then head to the world of Tinder. Just be clear about your intentions – as with love, friendship requires clear communication. If you're extra lucky, you may even end up finding both. (Although no one will judge if you use it for the other purpose mentioned above.)

Pride: Challenging to navigate LGBTQI+-life in Oslo in English? Don't worry, we're here to guide you through it.

Oslo as a LGBTQI+ student

ARKIVFOTO: EMMA BJØRGAN DALEN

Elsker: Dragshow at one of Oslo's gay bars, Elsker.

Where to party

This is probably what many of you were waiting for. Like any other proper city, Oslo has its fair share of LGBTQI+ friendly clubs where you can grab a drink or simply dance the night away. In company or alone, these places are sure to satisfy anyone who loves a good party on the weekends.

London Pub

Having existed since 1979, this iconic gay bar and club is a must-visit for your night out in Oslo. Upon entering the cozy, dim-lit basement, you'll be greeted with spacious leather sofas, a pool table and, most likely, a Eurovision tune or two. If you're looking to grab a reasonably priced beer or a drink – this is the place to go. The crowd, while mostly male, consists of people of all ages and all walks of life. Whether you're alone or with friends, you'll easily find yourself in the middle of an interesting conversation. If you're feeling extra festive, the upstairs dancefloor opens at 8 pm and usually attracts a younger crowd.

Elsker

Only minutes away from London Pub you'll find Elsker. The exte-

rior leaves little indication that this is the go-to club for dancing. But once you've worked your way through its humble entrance, you'll quickly be greeted with a burlesque-style interior and the tunes of dance music. With a whopping 3 stories of bars and dancefloors, it's no surprise that this has become a favorite among queer youth. On weekends, the second floor offers live DJ music and even drag shows occasionally. If you're into techno-style music, you should consider Club 9 on the third floor, which typically opens around midnight on weekends. If you need a break from all the dancing, drinks start at around 110 kr.

Indieseksuell

While we all love voguing it out to Madonna or humming to Bad Romance, sometimes it can be nice to spice things up. Indieseksuell seeks to do just that. Describing itself as an alternative to the « cliché-based » tunes of Oslo's queer clubs, this unique club concept has returned, offering dance nights with indie artists and DJs from both Norway and abroad.

Sexual and Mental Health

While it may seem anticlimactic to switch from clubbing to medical advice, it's nonetheless important. If you have recently arrived in Oslo, you may not be equipped with a D-number just yet. It can also feel intimidating to talk to your regular doctor about mental and sexual health. Luckily, Oslo provides safe spaces for queer people where you can have completely anonymous consultations.

Sjekkpunkt

Sjekkpunkt, also known as Checkpoint, offers free and anonymous drop-in testing for HIV and syphilis to gay men. This is a voluntary initiative run by people who themselves identify as gay, so you will be in a completely safe setting. You receive the results immediately upon testing, meaning you won't need a D-number or to provide any personal details. It's also possible to book a specific time for testing while staying completely anonymous.

Health Centre for LGBTQI+ Youth

Located in Grünerløkka, this initiative provides health services for queer youth in Oslo free of charge. Their services include psychiatrists, doctors and sexual advisors focused on LGBTQI+ issues. You need to book a time over the phone, but you are not required to disclose any personal information. All their health personnel have a duty of confidentiality, meaning you can feel completely safe regardless of what issues you may face.

If you made it through the list, you may officially consider yourself an expert! So, what are you waiting for? Put on your favorite outfit and go explore what Oslo has to offer. Before long, you may even have some new friends or a Tinder match to bring along. No matter what, you'll surely be ready for Oslo Pride this summer.

universitas@universitas.no

ARKIVFOTO: CHARLOTTE FØRDE SKOMSOY

Oslo: Go explore what Oslo has to offer! The photo is from another, unrelated article.

Universitas has its own English page with similar articles. You can find them at universitas.no

KLIMA

klimatekonom: **Ine Schwebs**
inejulia@gmail.com 473 31 435

Kjernekraft splitter miljøbevegelsen:

Dette er sakens kje

Diskuteres lite: Leder i Studenter for kjernekraft Steffen Habberstad Lundeby ønsker å løfte debatten om kjernekraft i Norge.

Verden må doble bruken av kjernekraft i årene som kommer. Det snakkes altfor lite om kjernekraft i Norge, mener foreningen Studenter for kjernekraft.

Kjernekraft

tekst Tord Magnus Dyrkorn og Sofie Kristine Flydal
foto Jacob Julius Fylling-Jensen

– Vi er på en *fast track lane* på vei mot en klimakatastrofe. Det var

ordene FNs generalsekretær António Guterres brukte om verdens energipolitikk under lanseringen av den siste klimarapporten fra FN tidligere i vår.

I rapporten er det også lagt frem en rekke scenarier hvor ver-

den løser klimakrisen. Felles for alle scenarioene: Andelen av verdens energi som kommer fra kjernekraft må økes.

I de ulike scenariene varierer økningen som FN legger frem fra 59 prosent til 106 prosent innen 2030, og fra 98 prosent til 501 prosent innen 2050. Det er altså klart at FN mener at verden trenger å minst doble bruken av kjernekraft i årene fremover, og i meste laget femdoble bruken innen 2050.

Studenter mer positive

Kjernekraft er ingen ny teknologi, men den er relativt ukjent for oss nordmenn. Nå tar flere til orde for at også vi i Norge må satse på den omdiskuterte kraftkilden.

Universitas har tatt turen til fysikkbygningen på Universitetet i Oslo (UiO). Her har vi møtt den relativt nystartede studentforeningen Studenter for kjernekraft. Målet deres er ganske enkelt: å løfte den norske kjernekraftdebatten.

Det er klimasaken som er hovedsaken vår

Steffen Habberstad Lundeby,
leder i Studenter for kjernekraft

erne

Selv om foreningen vil løfte debatten her til lands, har de ikke i formålsparagrafen sin at de ønsker å innføre kjernekraft i Norge.

– Det er klimasaken som er hovedsaken vår, sier Lundebey.

Trøblete brensel

Kjernekraft presenteres innimellom som en «magisk» løsning. Men også selve kraftkilden kjernekraft, kan fremstå som magisk og uforståelig for noen. Universitas har tatt kontakt med Ole Christen Reistad, som er ekspert på kjernekraft, for å høre hva denne kraftkilden går ut på.

Reistad forklarer at kjernekraftverk produserer elektrisitet på samme måte som for eksempel kull- og gasskraftverk, men at det er brenselet som er forskjellig.

– Mens brenselet i gass- og kullkraftverk er veldig enkelt, så er brenselet i kjernekraftverket mye mer komplekst og tilpasset det enkelte kraftverk. Der begynner trobbelet, forklarer Reistad,

Hvis vi trenger mer energi i verden, og kjernekraft er en veldig god, effektiv og miljøvennlig energikilde, så ser jeg ikke noen grunn til å ikke satse på det

Gulla Torvund, fysikkstudent

som for tiden leder avdeling for strålevern og sikkerhet ved Institutt for energiteknikk (IFE). Nylig var han også sjef for det som hittil er Norges siste atomreaktor.

– Hva er det trøblete?

– Det er det radioaktive materialet, og at man har vann som har høy temperatur og/eller høyt trykk. Det er en rekke ting som kan skje. Det kan slippe ut, og det må det ikke, og det kan gå «kritisk», altså at du får en ukontrollert reaksjon.

Håndteringen av brenselet er sårbar for menneskelig svikt. For mange er ulykken i Tsjernobyl på 80-tallet ferskt i minne. Frykten for ulykker med stort skadeomfang er fremdeles en viktig årsak til at mange er skeptiske til økt bruk av kjernekraft.

– Men det finnes vel positive sider ved kjernekraft også?

– Brenselet har veldig høy effektivitet, du får veldig mye energi ut av små mengder brensel. Det er et visst CO₂-avtrykk også ved kjernekraft, men det er veldig lite sammenlignbart med de fossile kildene, forklarer Reistad og fortsetter:

– Når du har brenselet så har

Det er et politisk valg, og det er der hvert enkelt land må velge

Ole Christen Reistad,
kjernekraft-ekspert

du en god *baseload*, en grunnstein, i kraftforsyningen.

Reistad forklarer også at det ikke er rett frem å skulle bygge og ta i bruk et kjernekraftverk. Det er i dag mye strengere krav til kompetanse og sikkerhet, og det gjør det mer komplisert og kostbart å satse på fagfeltet. Likevel mener Reistad at land som allerede har miljøer som utvikler kjernekraft til andre formål, for eksempel våpenproduksjon, har en fordel.

Splitter atomer og miljøørsla

Mens vi diskuterer kjernekraft med Lundebey som viser frem Studenter for kjernekraft-skjorta si, slenger fysikkstudentene Gulla Torvund (21) og Elise Martinsen (21) seg på samtalen. De skal begge begynne på en master i kjernefysikk til høsten, og er positive til å satse på kjernekraft.

– Hvis vi trenger mer energi i verden, og kjernekraft er en veldig god, effektiv og miljøvennlig energikilde, så ser jeg ikke noen grunn til å ikke satse på det, sier Torvund. Hun mener Norge burde bygge ut kjernekraft, og fase ut oljen raskere i samme slengen.

En Norstat-undersøkelse gjennomført for NRK tidligere i år viser at 51 prosent av menn i Norge ønsker kjernekraft, mens bare 16 prosent av kvinner er for. – *Hvorfor er så mange imot, tror dere?*

til miljøorganisasjoner for informasjon om hvilke endringer som skal til i samfunnet for å redde miljøet.

– *Er kjernekraft fremtiden?*

– Ja, sier Martinsen.

– Det bør være det, stemmer Torvund i.

Politisk, ikke magisk, løsning

Det går en kjernekraft-skillelinje blant klima- og miljøforkjempere i dag. På den ene siden står de som ikke ser en annen vei til et fossilfritt samfunn enn å gå via kjernekraft. På den andre står de som mener kjernekraft er et for stort onde med tanke på risikoen for atomutslipp og avfallshåndtering. Men for Reistad hos IFE handler det om å vurdere om kjernekraft er verdt investeringene eller ikke.

På grunn av kravene til sikkerhet og kompetanse, forklarer han, må nemlig investeringene være såpass store at hvert land må prio-

Fremtidens kraftkilde: Fysikkstudentene Elise Martinsen og Gulla Torvund mener kjernekraft er fremtiden.

Mye som kan bli gjort

Selv om foreningen Studenter for kjernekraft ikke har det i formålsparagrafen sin, er Steffen Habberstad Lundebey personlig for å bygge ut kjernekraftverk i Norge. Dette begrunner han i det minimale utslippet av CO₂ dette påfører, samtidig som kjernekraftverk er en effektiv energikilde med en gang kraftverket er i drift.

– Man kan utrede små, modulære kjernekraftverk, basert på velprøvd teknologi.

Men det er mye Norge kan gjøre for å øke bruken av kjernekraft i verden, uten å selv bygge kraftverk. For eksempel ved å påvirke Tyskland til å ikke legge ned sine kjernekraftverk, der nedtrappingen er i full sving.

– Man kan hjelpe naboland med å finansiere kjernekraft, og man kan begynne å forberede norsk kompetanse, offentlige institusjoner og reglement ved hjelp fra naboland.

– Folk vet ikke hvor bra det er, og de vet ikke hvor lite dårlig det er, sier Torvund.

– Mediene har også et stort ansvar. Hver gang det skjer noe, som i Fukushima, blåser mediene det opp og skriver om alt som er negativt. Noen skriver også direkte feil, legger Martinsen til.

Hun peker på at det ble mye oppstyr rundt at nordmenn måtte komme seg vekk fra områdene rundt Fukushima, etter nedsmeltingen av et kjernekraftverk i 2011. I realiteten var ikke strålingen en fare – nordmennene ble mer utsatt for stråling på flyturen hjem.

De mener begge at mer kunnskap om temaet vil gjøre folk mer positive. Torvund forteller at hun har vært overrasket over miljøorganisasjoner som er skeptiske til kjernekraft. Både Natur og Ungdom og Naturvernforbundet er kritiske til energikilden.

– Der tenker jeg at de også har et ansvar for å lese seg opp, sier Torvund og påpeker at mange ser

ritere enten kjernekraft eller andre klimavennlige energikilder å fokusere på.

– Det er litt av problemet med kjernekraften – den krever så monumentale ressurser av et land. Hvis du skaffer deg kjernekraft, så må du drive kraftverkene på en nedbetalingsplan eller perspektiv på 30–40 år.

– Det er et politisk valg, og det er der hvert enkelt land må velge.

– *Så spørsmålet er egentlig kost versus nytte?*

– Ja, det er det. Fordi det er mange som tror at kjernekraften er ferdigutviklet. Men det er den ikke.

Universitas har vært i kontakt med Olje- og energidepartementet som sier at det ikke er aktuelt for den sittende regjeringen å «gå videre med planer for kjernekraft i den norske kraftforsyningen».

universitas@universitas.no

– Det snakkes veldig lite om kjernekraft i Norge i forhold til hvor relevant det er for andre deler av verden, sier Steffen Habberstad Lundebey (23), som studerer internasjonale studier ved UiO.

Han er leder i studentforeningen, som han var med å starte høsten 2020. Han forteller videre at studentene han snakket med virket mye mer positive til kjernekraft enn den øvrige befolkningen. Dermed gikk en gjeng sammen for å starte foreningen.

KULTUR

kulturredaktør: **Guro Aasaaren**
guro.aasaaren@gmail.com 466 74 942

Brennhhet trend

I badstua kan du oppleve alt mellom meditative ritualer og fylla. Unge står i bresjen for den voksende kulturen, mener badstugrunder.

Badstue

tekst Live Tronstad
foto Sindre Deschington, Thomas Fure og Charlotte Førde Skomsøy

Veggen av varme slår i ansiktet. Gradestoken sniker seg sakte oppover. Med utsikt utover Bjørvika, sitter vi tett på de tre benkeradene.

Tre menn i 40-årene forstår ikke helt hva de har blitt med på. En annen har tatt med seg noen venninner etter lovord fra en kollega. En tysk doktorgradsstipendiat på researctur kastet seg rundt i siste liten for å bli med.

– Om dere skal prate, er det fint om dere går ut, sier Edwin Cabascango.

Han skal lede tolv stort sett uerfarne badstugjengere gjennom et *ritual*. Ulike aromater skal sverme rundt i rommet, mens temperaturen stiger. Svetten pipler allerede. Alle får utdelt en hvit lue laget av en ullblanding.

Cabascango deler ut varm mynte-te som brenner på tunga. Kroppen skal varmes opp fra innsiden.

Karene har ikke sjans til å holde igjen humringen.

Badstufeber i byen

Det som på avstand må se ut som tolv hvitluede nisser på Langkaia en sur kveld i mai, er langt fra de eneste som benytter seg av badstuene i hovedstaden.

Gjennom årets fire første måneder har Oslo badstuforening hatt over 60.000 besøk. Til sammenligning var 25.000 innom foreningens badstuer i hele 2019 – det siste året uten koronarestriksjoner. I 2021 var det mellom 40.000 og 50.000 besøk på foreningens tre avdelinger. Også badstuaktøren Kok melder om økt pågang og «trøkk» i sine badstuer.

Kok-eier og -grunnlegger Kristin Lorange mener unge har vært avgjørende for badstufebere de siste årene.

– Unge har vært spydspissen i den voksende interessen for badstue hos oss. Det var først de mellom 25 til 35 år som strømmet til, så har andre aldersgrupper, både yngre og eldre, kommet litt etter hvert.

Generalsekretær i Oslo badstuforening Ragna Fjeld er av samme oppfatning.

– Unge har vært en av våre største grupper hele tiden. De er nytenkende, prøver nye ting og det har vært et rimelig tilbud, sier hun.

Hun tror badstufebere har kommet for å bli.

– Badstue burde bli like vanlig for nordmenn som det å gå på ski.

Fra Ecuador til Langkaia

Cabascangos badstureise begynte lenge før den overskyede maikvelden på Langkaia. Han var fire eller fem år første gangen han var i badstue, i Ecuador.

– Det er en annen type badstue. Man har

fokus på å bruke eucalyptusblader og andre planter og urter.

For 13 år siden flyttet han fra hjemlandet til Norge, for å studere pedagogikk. Etter han fullførte en mastergrad i dans ved Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) i fjor, har han begynt å jobbe for Oslo badstuforening, og er flåtesjef for avdelingen på Langkaia, *Bademachinen*.

Han legger en bukett med eucalyptus over badstusteinene. Det er minner fra barndommen og hjemlandet han bruker når han velger hvilke urter og planter han skal bruke under ritualene.

– Jeg har mange minner av at vi drikker anis-te eller kanel-te for å varme kroppen om vinteren. Hvis anis og kanel har en evne til å varme kroppen min, så kan jeg også bruke det for å varme rommet.

Cabascango heller anis-te over eucalyptus-plantene. Øverste benkerad kjenner dampen hardest. Etter noen minutter er det tid for pustepause og bading. Den ene fyren tar sats og går for en velkjent *bomba* ut i det 11 grader kalde vannet.

Badstuen beskrives som «gymnastikk for blodårene»

Hans Hägglund, professor i medisin ved Universitetet i Uppsala

– Klikket helt

Den økende interessen for badstue i Norge er del av en internasjonal trend med økt fokus på helse og velvære, ifølge Hallgrim Børhus Rogn. Sammen med barndomskompisen Knut Lerhol, har han skrevet boken *Badstufolk*.

– Det har klikket helt de siste fem-seks årene, sier han.

Badstuens historie her til lands går tilbake hundrevis av år. Vikingene tok tradisjonen med seg fra tokter i øst, men den har forsvunnet i perioder. I første omgang slo kirken ned på bruken: den var umoralsk og spredte sykdommer. Badstuene dukket opp igjen, særlig i norske grender, på 1940- og 50-tallet, men etter innlagt vann ble en selvfølge, ble det igjen mindre vanlig. Til nå.

Den nye norske badstukulturen er derfor svært ung.

– I for eksempel Finland er det mange meninger om hvordan rommet skal være, og hvordan man gjør ting i badstuen. Men i Norge har vi ikke noe regelsett, de fleste vet ikke hvordan man tar eller bygger badstue. Man kan si det er en svakhet, men jeg syns det først og fremst er en styrke.

Badstuen er en unik plass for gode samtaler, mener han.

– Det er den siste mobilfrie møteplassen vi har. Er du på byen eller på en restaurant,

Pisk meg: Med en bukett eucalyptus, pisker Edwin Cabascango ferskt, kaldt vann over badstugjengene, så det skal bli lettere å holde ut i varmen.

Badstutips

- + Hallgrim Børhus Rogn, en av forfatterne bak *Badstufolk*, har gitt Universitas sine beste tips for ferske badstugjengere:
- + 1) Unngå 90 grader og knusktørr badstue. Det trenger ikke være så sykt varmt, og bruk damp. Den våte varmen er mer behagelig enn det knusktørre greiene for de fleste.
- + 2) Sett deg på det benkenivået som føles godt. Sett deg på nederste benk om det er for varmt. Ikke klag på for mye damp om du sitter øverst.
- + 3) Se an stemninga, og vær med på den *viben* som er i badstua. Noen ganger er det stemning for å gå litt inn i seg selv, mens andre ganger er folk i skikkelig modus for å prate og bli kjent.

så er det så lett å alltid sjekke telefonen. Det skjer ikke i badstua.

Tilbake i ilden

Mens enkelte kaster seg ut i vannet på Langkaia, er det noen som kvier seg. Den tyske doktoranden ser skrekkslagent på vannet, mens en norsk softwareutvikler, som har tatt med seg sin utenlandske kjæreste, går halvveis ned badestigen før hun ombestemmer seg og fyker opp igjen.

Badstuen, som for bare noen minutter siden virket uutholdelig i over en time til, føles plutselig behagelig. Vi er klare for andre runde av ritualer.

Cabascango heller kanel-te på badstuovnen. Det er sterke saker, og halsen tørker til. Samtlige av deltakerne må hoste fra seg.

– Det var veldig sterkt, så jeg måtte kaste på litt lavendel, forteller Cabascango i etterkant. Men der og da så det helt planlagt ut. Han gir ikke fra seg så mye som et kremt.

Døren slenges opp. Både lukten og varmen er intens.

– Hvem er det som knekker først? humrer en av mennene.

En hovmodig kar er fornøyd med sin egen spøk.

De mest chillen folk

Fra ritualer på Bademachinen ser vi rett på konkurrenten Kok sine badstuflåter. Noen dager senere har skylaget lettet, og solen steker på de som har tatt turen på fellesbadstuen.

– Can you help with this for a second?

To italienske *digital nomads* fikler med

gopro-kameraet, og spør den fotokyndige utsendte fotografen fra Universitas om hjelp til et klipp. Samtidig setter jeg meg ned på kne for å få det beste bildet av en norsk og tysk venninne. De sitter på kanten av flåten og kjøler bena i det ikke altfor innbydende vannet i Bjørvika. Bak skinner sola tilbake i glassfasaden på operaen og himmelen er knallblå.

At badstuen er en helt mobilfri møteplass, er vel ikke riktig å si.

Bastumester Alida Ujvari (23) er i likhet med Cabascango glad i lukter og duft når hun går i badstue. Hun bruker eterisk olje.

– Det som er fint med å ha oljer i badstue er at det blir som med yoga. Man fokuserer på pusten og tømmer hodet. Vi gjør det samme i badstuen når man får lukter. Da blir det nesten meditasjonsaktig, sier hun.

Om noen uker leverer hun bacheloroppgave i internasjonale studier ved Universitetet i Oslo. Men mellom skriveslagene på Blindern jobber hun én dag i uken som badstumester på Kok. Hun tar imot gjester, fyrer opp og holder badstuene varme. Kundene er mangfoldige: Turister, barnefamilier, mange vennegjenger. Og det er høysesong for utdrikningslag.

Der hun står i solveggen i en avslappet holdning og med solbrillene på, virker det ikke så ille. Universitas' fotograf bemerker seg:

– Jeg føler badstufolk er de mest chillen folk. Du kan ikke være en stressa fyr og ta masse badstue.

Han har kanskje et poeng.

Meditativt: Edwin Cabascango går i badstue nesten hver eneste dag. Han føler det renser kroppen. – Man kommer til en behagelig og fin tilstand. Det blir nesten meditativt.

Treningsøkt: Sitte på stumpen, men få like mye ut av det som en tur på treningssenteret? Den svenske medisinprofessoren Hans Hägglund forteller at de biologiske effektene fra et badstubad kan sammenlignes med en normal eller høyintensiv tur.

En kjemisk glede

Ujvari anslår at hun selv går i badstue to ganger i uka, helst kombinert med bading.

– Jeg elsker å bade, men jeg er ikke en av de gærningene som orker å isbade uten å få varme seg.

Møtet mellom kaldt og varmt gjør noe med kroppen og sinnet, opplever hun.

– Jeg blir veldig oppfrisket av det. Man kjenner kroppen begynner å jobbe, og varme opp seg selv. Plutselig kan du stå ute i minusgrader etter å ha badet i vann som er to grader, men du er varm, fordi kroppen bare

varmer seg selv, sier hun.

– Det gir en kickstart på alt i kroppen.

Klimakset

Tredje runde av ritualet skal begynne. Etter å ha delt gruppen i to, er det plass til å legge seg ned på benkene. Det skal bli ordentlig varmt nå: Et slags klimaks i ritualet skal nås.

– Jo varmere det er i selve rommet, før man deretter møter kaldt vann, jo tydeligere påvirkning har det på blodsirkulasjonen. Hvis det ikke blir ordentlig varmt, så blir det litt halvveis, sier Cabascango.

Han bruker kanel og stjerneanis, i tillegg til salvie og rosmarin på ovnen. Sammen med den intense varmesensasjonen begynner luktesansen å jobbe.

– Man blir bombardert av flere forskjellige, behagelige lukter. Da har man ingen andre muligheter enn bare å slippe. Man kan sende hele kraften av kroppen ned i benken.

Han dypper en bukett eukalyptus i en bøtte med ferskt vann, og pisker vannet ut i rommet. Han drar den kalde bukettens langs kroppene. Den intense varmeopplevelsen føles med ett mer holdbar.

Etter hvert plukker han opp øsen.

Den utenlandske kjæresten skriker til i det han blir skylt ned av en halvliter kaldt vann, helt uten forvarsel.

– Jeg hadde ingen anelse om at det skulle komme. Jeg trodde kroppen min brente opp, ler han i garderoben etterpå.

Selv tar Cabascango badstue nesten hver dag.

– Å ta badstue, det blir som å rense kroppen. Det å kunne møte kaldt vann og et varmt rom, det stimulerer noen ting i kroppen. Man kommer til en behagelig og fin tilstand. Det blir nesten meditativt, sier han.

Hormoner, immunforsvar, blodsirkulasjon

Hans Hägglund er professor i medisin ved Universitetet i Uppsala, og er en av de mest anerkjente akademikerne på badstufeltet.

– Det er de positive effektene på hjertet og blodårene som oftest tilskrives badstubad eller passiv varmeterapi. Badstuen beskrives som «gymnastikk for blodårene», skriver han til Universitas på e-post.

– Mange av de biologiske effektene av varme, ligner de vi ser under fysisk aktivitet. Effekten av et badstubad på kroppen kan faktisk sammenlignes med en normal eller høyintensiv tur.

Å gå i badstue utløser en rekke reaksjoner i kroppen. Blant de mest merkbare er svetting og hjertebank. En normalstor person svetter vanligvis mellom en halv og én liter i timen

Badstue burde bli like vanlig for nordmenn som det å gå på ski

Ragna Fjeld, generalsekretær i Oslo badstuforening

Kraftig vekst: I løpet av årets fire første måneder hadde Oslo badstuforening 60.000 besøk i sine badstuer. I 2019, det siste normalåret, lå tallet på 25.000 for hele året.

Verten: En dag i uken legger Alida Ujvari (23) vekk pensumbøkene for å jobbe som badstumester. Selv elsker hun bade-badstu-kombinasjonen; Det gir henne en «kickstart på alt i kroppen».

ved et badstubad, mot tre til fire liter under et maraton.

Men badstubadingen har også mindre merkbare effekter på kroppen. Blant de viktigste er effektene på blodsirkulasjonen, hormonsystemet og immunsystemet.

– Den forhøyede hud- og kroppstemperaturen under både fysisk anstrengelse og varme er en stressreaksjon for kroppen. Det betyr at flere stresshormoner frigjøres, spesielt adrenalin, noradrenalin og kortisol, forklarer Hægglund.

Det finnes noen vitenskapelige bevis for at badstubadingen kan brukes for å bedre søvn, angst, kronisk utmattelsessyndrom og andre psykiske lidelser, i tillegg til muskel- og leddsmerter, hjertesvikt, høyt blodtrykk og hudsykdommen psoriasis.

Kombinasjonen av den varme badstuen og bading i kaldt vann er mye mindre studert.

– Når vi trækker ut i kaldt vann øker luftveiene og pulsen, noe som gjør at flere hormoner frigjøres, som adrenalin og endorfiner, og dette kan oppleves som et *kick*, nytelse eller eufori.

– Kan det være farlig å bruke badstue for noen?

– Jeg pleier å si at alle som kan gå inn i badstuen kan gå ut av badstuen. De aller fleste som har en eller flere sykdommer kan fortsette å ta badstue eller starte badstukarrieren uten risiko.

Han mener også kunnskapen på feltet blant fagfolk kan være mangelfull.

– Jeg ser ofte, spesielt når jeg bader i utlandet, at det er oppsatt advarselsskilt der folk med ulike typer hjertesykdommer oppfordres til å rådføre seg med lege før de går inn i badstuen. Problemet er at leger og annet helsepersonell ikke har nok kunnskap på området. Derfor oppstår ofte forvirring, myter og feil, skriver han.

– Faktisk viser de siste års forskning at

det er bra for mennesker med ulike typer hjertesykdommer å ta badstue, på samme måte som det er bra med fysisk aktivitet.

Badstu-forfatter Børhus Rogn mener konkrete positive helseeffekter heller ikke er alt som betyr noe.

– Det viktigste er at det er digg, det føles godt, og du får hodet på plass. Det er opplevelsen du får som er det viktigste, sier han.

Å ta badstue, det blir som å rense kroppen

Edwin Cabascango, flåtesjef og ritual-ansvarlig i Oslo badstuforening

En rensende avslutning

Siste runde av ritualer er i gang på Langkaia. Den gjennomvarme kroppen er øm og sliten. Cabascango deler ut en hjemmelaget skrubb av havsalt, eksentriske oljer og kokosolje. Han heller en lavendel-blanding på ovnen.

– Man får en følelse av at man renser kroppen. Derfor bruker jeg det på slutten.

Så går han. Vi kan bli igjen i badstuen så lenge vi ønsker.

– Er det sånt opplegg her hver gang eller? spør han som tok bomba, når kysten er klar.

Han blir forsikret om at det går an å bestille vanlig drop-in, uten aromaer, urter og olje. En ung kvinne forteller at på Salt har hun vært med på et helt annet opplegg med DJ og alkoholservering.

Tre karer ser entusiastisk på hverandre.

– Det er dit vi skulle dratt, gutta!

kultur@universitas.no

Badstuguide

Dette er noen av badstuen du kan benytte deg av i Oslo.

Oslo badstuforening

Oslo badstuforening har badstuer på Sukkerbiten (12 minutter gange fra jernbanetorget), Langkaia (5 minutter gange fra jernbanetorget) og Kroloftet (i Svartdalen, 22 minutter med buss fra sentrum). På de to sentrumsnære avdelingene, kan du hoppe rett ut i vannet fra badstuen. Som badstuner og -forfatter Hallgrim Børhus Rogn sier: «Oslo badstuforening har den mest tilgjengelige naturopplevelsen i Oslo sentrum.» Naturopplevelsen blir kanskje noe mindre reell innerst i Bjørvika, hvor vannet til tider er særs lite innbydende. Det er litt bedre på Sukkerbiten.

Pris for fellesbadstue 1,5 timer: 175 kroner for ikke-medlemmer. 100 kroner for medlemmer. Medlemskap koster 200 kroner i året. Ingen egen studentpris.

Pris for privat badstue 2 timer: Fra 1200 til 2500 kroner, avhengig av badstue.

Kok Oslo

Naturopplevelsen kan du like godt få hos Kok Oslo, et steinkast fra Oslobadstuforening, på Langkaia. I tillegg har Kok åpnet badstuer på Aker brygge. Dersom du blir rastløs, har også Kok «cruise»-badstuer: En badstuebåt som kan ta deg og gjengen med en runde rundt Hovedøya, med muligheter for å hoppe i havet underveis – men til en litt stivere pris.

Pris for fellesbadstue 2 timer: Mellom 200 og 250 kroner avhengig av tidspunkt for booking.

Pris for privat badstue 2 timer: Mellom 1520 og 2800 kroner, avhengig av tidspunkt.

Salt

Langkaia bugner av badstue tilbud, hvor også Salt holder til, enda litt lengre ut. Her får du også tilgang på dusj (som de ikke har på Kok) med varmt vann (som de ikke har hos Oslo badstuforening), og en større garderobe. Dessverre tar det noen minutter å komme seg ut til fjorden for å dyppe seg, og du risikerer å allerede ha blitt litt kald igjen. Så løp!

Pris for fellesbadstue 2,5 timer: Mellom 150 og 195 kroner for student, avhengig av tidspunkt. 100 kroner for medlemmer.

Pris for privat badstue: Mellom 1495 og 3960 kroner, avhengig av badstue.

SiO Athletica

Dersom du må prioritere å drikke øl med vennene dine på kjellerpub i stedet for å bruke noen hundringser på fancy badstue, er det gratis å ta badstue hos SiO Athletica (dersom du er medlem, selvsagt).

Det finnes badstuer ved samtlige av Athletica-sentrene, med unntak av Kringsjå. Det er kun én badstue på Athletica Blindern, og den er tilgjengelig for henholdsvis kvinner og menn annenhver dag. Velg din treningsdag med omhu!

Bonus: Det er basseng på Athletica Domus og kaldkulp på Athletica Vulkan; En ypperlig mulighet til å teste bade/badstue-kombinasjonen.

DEBATT

debattredaktør: **Maria Jostad**
jostadmaria@hotmail.com 953 04 998

Studentmedieåret 21/22

Etter å ha skrevet om norske studentaviser i et år nå, har jeg gjort meg opp noen tanker. Her er en uhyøytidelig oppsummering av studieåret som er på hell.

Studentvelferd

Maria Jostad, debattredaktør i Universitas

Sex, sex og atter sex

Fra Kristiansand i sør til Trondheim i nord skrives det om sex- og kjærlighetslivet til studentene. Under Dusken lagde en sak der de undersøkte den sagnomsuste kjærestegarantien i Trondheim. Flytt nordover, den som er lei singellivet i Oslo! Det elskes i Oslo også, men i forrige utgave kunne vi i Universitas melde at 1 av 6 studenter aldri har sex. Dette er altså på landsbasis, så det hjelper kanskje ikke å flytte til Trondheim likevel? I Studvest har medisinstudentene Magnus Hofbauer og Marie Børmer spalten «Magnus og Marie» om kropp og seksualitet. I spalten har vi kunnet lese om alt fra herpes til porno, og alt dette er bare fint og flott, da målet med spalten er «å fjerne skam rundt kropp og seksualitet». En fast sexspalte finnes også i Peikestokken. «Amors Peikestokken» tilbyr en slags offline Tinder, der Voldas single studenter kan annonsere seg selv og ta kontakt med hverandre. Hvorvidt noen fant kjærligheten via spalten dette studieåret, vet undertegnede ikke. I Unikum tok derimot ansvarlig redaktør Anja Kathrine Laland et oppgjør med at 2021 visstnok handlet om sex, erotikk og kjærlighet til andre, og ønsket at 2022 skulle ha fokus på selvkjærlighet. Det er noe å ha med seg i eksamensperioden, om ikke annet.

Gjenåpning!

I løpet av studieåret har samfunnet gjenåpnet etter pandemien, og det merkes i studentmediene. Fra å skrive om stengte lesesaler, tomme dansegulv og Zoom, skriver studentavisene nå om å ta studenthverdagen tilbake igjen. I høst fikk musikkjournalist Tina Løvsås litt overtenning da hun skrev en kommentar i Under Dusken, som var en slags bruksanvisning for hvordan man skal gå på konsert, fordi «det er tydelig at konsertkultur, og normene som derav følger, har gått i glemmeboka etter en god stund foran pc-skjermen». Jeg håper instruksjonen kom noen glemske studenter til nytte. At samfunnet er åpent igjen var også tydelig da Studvest kom med forslag til Halloween-kostymer, som de på front fristet med at skulle være «ONS-vennlige». Ai, der var den sexen igjen!

Same procedure as every year<3

Mest av alt er studentavisene det de alltid har vært. I Bergen regner det mye, kan Stoff melde. I Bergen opprettholder også studentavisen til NHH, K7Bulletin, høgskolens snobbestatus ved å skrive om hvordan du kan bli en dyktig vinkjenner. Da Unikum skrev om hva nye studenter i Kristiansand kan finne på i byen, var et av tipsene å «kose alle dyrene i dyreparken». I Trondheim er fortsatt årets høydepunkt UKA, skal vi tro Under Dusken, som har nettsiden full av festivalstoff. Og i Ås skriver Tuntreet om å dra på ferie til Vestby. Den eneste studentavisen som har prøvd å tenke nytt i år er Peikestokken. Ansvarlig redaktør Heidi Akselsen skrev i en leder i vår at hun vil sette en ny kurs for Peikestokken, etter at avisen har endt opp med mange «artikler kun for underholdningens skyld». Om det blir mer seriøse saker i Peikestokken, får hostsemesteret vise.

Jeg takker for et både underholdende og viktig studentmedieår. Selv om jeg kan gjøre narr av dere noen ganger, så er det med kjærlighet. Studentavisene er studentdemokratiets bærebjelke, la oss aldri glemme det!

debatt@universitas.no

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Tilbake til det normale

Semesterslutt

Jørgen Hammer Skogan, leder i Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO)

Det ville vært vanskelig å oppsummere studieåret 2021–22 med ett ord. Vi opplever en verden i rask endring, og det siste året har ikke sakkett ned tempoet. Vi opplevde de siste rykningene av pandemien (bank i bordet), og gikk ut av to år med nedstengninger rett i møte med en ny storkrig i Europa. Det påvirker oss også her hjemme: et hundretall av våre studenter fikk livene sine snudd på hodet da Russland invaderte Ukraina – mange tusen flere av oss har følt på usikkerhet og et behov for å hjelpe.

Vi har sett store endringer her hjemme også. Regjeringsskiftet i høst betydde slutten på åtte år med borgerlig styre og et stort flertall til venstresiden på Stortinget. Studentbevegelsen har fortsatt kampen for en bedre og tryggere studentøkonomi, både i møte med en ny regjering som svikter valgkamploftene om økt kjøpekraft, og i møte med en strømkrisen som går spesielt hardt ut over de som allerede har minst.

Jeg unner de kommende førsteårsstudentene – og alle andre studenter – en helt normal høst av hele mitt hjerte

At vi har levd gjennom to år med pandemi og nedstengning synes knapt på livet i gatene i dag. Munnbindene er for lengst lagt på hylla. Restauranter, kaféer og badeplasser er fylt med folk. Og vi går sommeren i møte med pandemien i nær fortid, men som et fjernt minne. Arrene etter pandemien har likevel bare så vidt begynt å vise seg. Det er lettere sagt enn gjort for et samfunn å våkne fra to år i dvale, noe foreninger og organisasjoner i hele landet merker godt. Studentfrivilligheten er ikke noe unntak.

Første- og andreårsstudenter har fortsatt til gode å oppleve et normalt studieår med alt det innebærer, fra fadderuka til kjellerpubene og de mange studentforeningene som er aktive på UiO. Mange andre studenter har fått store deler av studietida si vingeklippet.

Jeg unner de kommende førsteårsstudentene – og alle andre studenter – en helt normal høst av hele mitt hjerte. Men den «normale» studietida er hundrevis av forskjellige opplevelser. Til høsten håper jeg du får muligheten til å utforske alt det et normalt studieår har å by på, enten det er hundrevis av timer på lesesalen, korøvelser, fredagene på kjellerpuben, studentaktivisme – eller en salig blanding.

debatt@universitas.no

Flere søker og fullfører Lektorprogrammet

Lærerutdanningen

Jonas Bakken, faglig leder av Lektorprogrammet ved Universitetet i Oslo

I artikkelen «Læreryrket har mistet glansbildet» fra 4. mai setter Universitas et kritisk søkelys på de synkende søkerallene til lærerutdanningene i Norge. Det er helt klart alvorlig at færre unge søker seg til et av samfunnets viktigste og mest meningsfulle yrker. Artikkelen trekker også inn frafallet fra lærerutdanningene, og det blir blant annet hevdet at i «lektorutdanningene er det så mange som syv av ti som faller fra i løpet av studiene».

Langt fra så nattsvart er situasjonen heldigvis ikke, snarere tvert imot. I en rapport om frafall og gjennomføring i lektorutdanningene som ble publisert 9. mai, viser Nokut at frafallet synker raskt, og at det nå kun er ca. 1 av 4 som faller fra lektorutdanningene i løpet av den normerte studietiden. Dette er omtrent som gjennomsnittet for frafall i høyere utdanning generelt. Det er også verdt å merke seg at kategorien «fracfall» inkluderer studenter som bytter mellom studiesteder og studieprogrammer. I fjor var det rekordmange studenter som fullførte Lektorprogrammet ved UiO, og det ligger an til ny rekord i år.

Tallene fra Samordna opptak viser dessuten at

både Lektorprogrammet ved UiO og grunnskolelærerutdanningene ved Oslomet går mot strømmen og faktisk har en oppgang i antall førstevalgssøkere. Dette er store lærerutdanningsprogrammer som sikrer høyt kvalifiserte lærere til Oslo-regionen og til en viss grad også resten av landet.

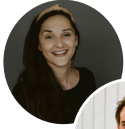
Å gjøre lærerutdanningene bedre er noe det arbeides med kontinuerlig ved universitetene og høyskolene, og det er åpenbart behov for å ta grep for å gjøre skolen til en mer attraktiv arbeidsplass. Samtidig er det også grunn til å problematisere forestillingen om lærerstudenters «praksissjokk», som reproduseres i Universitas-artikkelen og en rekke andre medieoppslag om lærerutdanning.

I en fersk studie basert på data fra den store internasjonale undersøkelsen TALIS viser Christian Brandmo og Dijana Tiplić at nyutdannede norske lærere jevnt over trives godt i yrket, bedre enn sine mer erfarne kolleger. Dette er også den opplevelsen de fleste tidligere studenter fra Lektorprogrammet rapporterer om etter at de har begynt å jobbe. De elsker jobben sin og muligheten de har fått til å forme unge menneskers framtid, og de opplever at skolene har tatt dem godt imot. Skal læreryrket få den statusen det fortjener, må også slike fortellinger få komme fram i den offentlige debatten.

debatt@universitas.no

Å gjøre lærerutdanningene bedre er noe det arbeides med kontinuerlig ved universitetene og høyskolene

Dødshjelp skjer ikke i skjul i Norge

Aktiv dødshjelp

Sara Marie Grimstad, undervisningsansvarlig i Menneskeverd og
Morten Dahle Stærk, generalsekretær i Menneskeverd

Torsdag 21. april skriver journalist i Universitas Daniel Hesby Hansen at vi må snakke om dødshjelp. Han viser til kjente og svært vanskelige historier fra media om enkeltpersoner som har erfaring med eller trenger dødshjelp. Det problematiseres at den virkelige debatten om dødshjelp ebbet ut før den har startet. Det er tydelig at Hansen ønsker å legalisere dødshjelp. Vi bør absolutt snakke om dødshjelp, men det er ikke opplagt at det fører til den konklusjonen som Hansen ønsker.

Det er riktig at et flertall av befolkningen svarer at de ønsker å legalisere dødshjelp i Norge, men det er uklart hva respondentene egentlig svarer på. Det er også verdt å merke seg at i en spørreundersøkelse utført blant 1605 leger fra 2016 var bare 22 prosent «litt enig» og 9 prosent «svært enige» i legalisering av legeassistert selvmord for personer med en dødelig sykdom og kort forventet levetid. En undersøkelse fra 2014 viste at selv om dødshjelp hadde vært lovlig, ville kun 9 prosent av legene selv vært villige til å utføre det.

Phd. og spesialist i nevrologi Morten Horn skrev i 2019 om skjult dødshjelp i Dagens Medisin. Her skriver han blant annet: «Vi vet lite om skjult dødshjelpspraksis i Norge, men en anonym undersøkelse fra 2012 indikerte at ca. 1 prosent av norske leger hadde utført dødshjelp det siste året. Tallene er meget usikre (og er ikke kontrollert for om legene faktisk har forstått skillet mellom dødshjelp (eutanasi eller legeassistert selvmord) og intensivt lindrende behandling eller behandlingsbegrensning) (...)». Behandlingsbegrensning vil si å avslutte eller ikke sette i

Vi bør absolutt snakke om dødshjelp, men det er ikke opplagt at det fører til den konklusjonen som Hansen ønsker

gang livsforlengende behandling (for eksempel respirator). Vi kan med andre ord ikke utelukke at dødshjelp skjer, men at det er stilltiende aksept for dette – og å konkludere sikkert med at dette stadig foregår, er påstander uten dek-

ning.

Disse tallene stemmer dårlig overens med bildet Hansen maler av en legestand som mer enn noe annet ønsker et lovverk som åpner for at de får lov til å ta liv av pasientene sine. Det som derimot er tilfelle, er at mange leger er nærmeste støttespiller for pasienter i svært vanskelig situasjoner, med kompliserte og dødelige diagnoser, og de har et sterkt ønske om å kunne gi pasientene sine en best mulig omsorg og behandling i siste fase av livet.

Vi kommer heller ikke unna at dødshjelp er noe kvalitativt annerledes enn lindrende medisin. Hansen mener at leger som vil utføre dødshjelp, må få «gi pasientene sine den behandlingen man mener de fortjener». Dette er tilsørende. Slik vi ser det, er dødshjelp bistand til selvmord, og Norge har i dag en nullvisjon mot selvmord. Å legalisere selvmord vil gjøre denne målsettingen uoppnåelig, og det må behandles med en helt annen etisk refleksjon enn å innføre nye behandlingsmetoder. Det reiser spørsmål som hvordan lovverket skal utformes, hvilke grupper som skal «diskrimineres» fordi de ikke «lider nok» for å kvalifisere for dødshjelp, og om det i det hele tatt er moralsk akseptabelt at staten tar liv i det godes tjeneste.

En lengre versjon av dette innlegget blir publisert på Universitas.no

debatt@universitas.no

Semesterets sitat:

Eg ser ingen grunn til å dele detaljert informasjon om kva vi brukar ressursar på

Det sa rektor ved Universitetet i Oslo Svein Stølen til Khrono i februar i ei sak om at universiteta brukar mange timar på internasjonale rangeringar, men kor mange timar det er snakk om ville ikkje Stølen si, utover at det var «få timar».

Arbeidet for studentvelferden fortsetter

Studentvelferd

Maika Marie Godal Dam, leder i Velferdstinget,
Marius Torsvoll, nestleder i Velferdstinget,
Didrik Svellingen, samarbeidsansvarlig i Velferdstinget og
Vemund H. Jernsletten, politikk- og medieansvarlig i Velferdstinget

Våren er på hell. For de fleste som leser dette betyr det eksamenssesong og stress. Det betyr også at dette er siste utgave av Universitas en får lest dette studieåret. For oss som skriver dette – Maika, Marius, Didrik og Vemund – betyr det også at etter å ha vært nærmest fast inventar i disse spaltene i snart et år, så blir dette siste gangen oss fire er her som arbeidsutvalget for Velferdstinget i Oslo og Akershus.

Velferdstinget er interesseorganisasjonen for studentene i Oslo-området. På vegne av deg og andre studenter jobber organisasjonen for tiltak som gir studentene bedre velferd – enten det er å gi økonomisk støtte til studentforeninger, være en sterk stemme overfor SiO om hva studentene trenger, eller kjempe for at politikere skaper en bedre studentpolitikk. Det siste år har vi blant annet utdelt 12,9 millioner kroner til studentorganisasjoner som beriker studentlivet,

Velferdstinget finnes for deg – ta oss i bruk

overtalt SiO til å fjerne egenandelen på psykisk helsehjelp, og overtalt Oslo bystyre til å støtte studenthusprosjektet i sentrum med millioner av kroner.

Snart skal stafettspinnen føres videre. Vi er spente på å – fra ulike vinkler – følge med på og heie på studentene som neste år viderefører arbeidet. Studenthuset, støtte bærekraftsprosjektene i SiO, en studentpolitikk som lar studentene leve... Det er mange prosjekter som vi ikke

ble ferdig med på ett år. Vi gleder oss til å se hvordan arven videreføres av det kommende arbeidsutvalget.

Vi håper resten av studentmassen også vil følge med. Fire studenter i arbeidsutvalget (og masse studenter utenfor det) skal kjempe for at du og fremtidige studenter får en god studiehverdag.

Velferdstinget finnes for deg – ta oss i bruk. Vi har på langt nær fått så mange henvendelser, mailer fra studenter, tilbakemeldinger om utfordringer i studiehverdagen som kunne vært forbedret, som vi gjerne skulle gjort. Om det kommende arbeidsutvalget skal kunne gjøre en best mulig innsats for deg og for hele studentmassen, trenger de også innspill fra enkeltstudenter og foreninger – ta kontakt. Og gjerne må en også gjøre mer enn å ta kontakt – selv om det finnes mange engasjerte studenter er det alltid en større glede med enda flere engasjerte.

Vi drar i fire ulike retninger, men kampen for bedre studentvelferd fortsetter. Og Velferdstinget i Oslo og Akershus skal stå forrest på barrikadene. Men til slutt, for deg som skulle trenge å høre det i disse tider – masse lykke til på eksamen!

debatt@universitas.no

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
anmeldelser@universitas.no 980 81 334

Den store sommerøltesten 2022

Sommertid er øltid, men ikke alle de blå boksene fortjener en plass i sekken i sommer. Universitas anmelder nye og gamle sommerøl!

tekst Elena Berg Hansen og Johannes Hålien i samråd med redaksjonen

Hansa Borg Never Ending Sommerøl 4,7%

Hansa Borg har muligens et ønske om å gå internasjonalt, i hvert fall har de kalt sommersatsingen for «Never Ending Summer». Det går ikke ubemerket: «Er det lov å gi karakter på navnet?» spør en i panelet. «For da gir jeg den stryk! You want it to end!» Flere er enig, for dette smaker bunnslam. Det er den lunkne ølen du har holdt gjennom en hel konsert på Øya. Gjerne har den gått igjennom Oslos skiftende vær og blitt tilsatt en dose regnvann. Liker du smaken av nostalgisk norsk festival er dette din pils, men objektivt er den ikke noe å skryte av.

Hansa Lite Litchi IPA 4,2%

2022 ser ut til å være litchiens år. Du undrer nok over det samme som panelet: Hva faen er en litchi? En rosa frukt med pigger fra Asia, forteller Google, kanskje bedre kjent som «kjærlighetsfrukten» (tnååå). Et passende navn, for denne IPAen får mye kjærlighet. Den er lettdrikkelig, ikke altfor søt og har en god ettersmak. Likevel når den ikke helt opp både på grunn av veldig «søtt» design, litt manglende IPA-smak og det at den absolutt skal være LITE.

Ringnes Lite Sommer 4,3%

Dette er basic bitchen blant testdeltakerne. Ferskenølen vekker absolutt flest barne- og ungdomsminner. Den gir assosiasjoner til bursdag og brusblending, iste i pulverform og ikke minst: «Den tar meg tilbake til å ligge i en grøft med kjolen dratt litt for langt opp!». Det er en dårlig radler, men på en varm sommerdag er mange enig om at det kan smake godt med én.

Grevens Litchi & Lime 4,7%

Nok en Litchi-variant, denne gangen sammen med Lime og i ciderform. Det fungerer utmerket. Det jubles av den gjennom-siktige fargen, søtlige lukten og friske smaken. Noen synes det smaker hylleblomst, andre Sprite. Andre spør seg om den i det hele tatt inneholder alkohol. Det er også det eneste problemet (alt ettersom hvordan man ser på det): den er så god at den er lett å bli full på. Den blir kanskje litt for kompleks for ciderjentene, men endelig finnes det en butikk-cider som ikke gir deg sukkerbelegg på tenna!

E.C. Dahls Sommerøl 4,5%

Dahls sommerøl kan i beste fall beskrives som ordinær. Den smaker kanskje litt friskere enn vanlig øl, men har lite ved seg utover det. Testpanelet er likevel enig om at dette er en «bælmøl», så om man har dårlig tid eller ikke bryr seg så mye om smaken, kan dette være et greit valg. Noen i panelet mener at dette ikke er sommerøl, og spør filosofisk: Hva er Dahls? Vi savner mer egenart fra trønderen.

Ringnes Skjærgårdspils 4,6%

Klassikeren Ringnes Skjærgårdspils gjør akkurat det den skal. Den er frisk og lettdrikkelig, og prøver ikke å gjøre seg til med fancy bær-ekstrakter eller andre ingredienser, slik mange andre av årets deltagere gjør. Skjærgårdspilsen gjør seg sannsynligvis godt til mat, og flere i panelet skryter av boksens sommerlige design. En panelist mener dette er Postgirobyggets «Idyll» i ølform, og at den ville svart «vet ikke» ikke på spørsmål om politisk tilhørighet.

Sagene Lys 4,5%

«Det er pilsen som har satt Sagene bydel på kartet», hevder en panelist, og diskusjonen er i gang. Sagene lys er en syrlig, frisk og lettdrikkelig sommerøl. God mengde bobler, og grei ettersmak. Panelet mener den smaker helt likt Corona. Dette er ølen for folk som ikke liker øl. Men at denne skal være brygget av «håndverksbryggeriet» på Sagene, det er ikke helt lett å forstå.

Tuborg God Sommer 4,5%

«Drittdårlig kullsyre» sier en i panelet etter første slurk. «Smaker piss» sier en annen. Tuborgs sommerøl smaker varm øl, selv om den er kald, og av det fascinerende dårlige kullsyreinnholdet skulle man trodd en eller annen luring hadde ristet den før testen, men neida. Den bare er sånn. For de som har gode minner fra Roskilde, kan den muligens gi en varm følelse av nostalgi. Men totalt sett er dette en kjedelig, emmen sommerøl.

Hansa Ananas IPA 4,7%

Muligens var Mango IPA en one hit wonder fra Hansa, for her er det bare å styre unna! Dette er en vanlig IPA med en klunk tropisk juice. Nesen må dyppes langt ned for å få noe av ananas-smaken den reklamerer for. I stedet mener flere at dette er et oppussingsprosjekt med renovere-huset-lukt og treverk-smak. Lillebror til Mango IPA leverer altså ikke, og en i panelet mener dette er den verste ølen de har smakt.

Hansa Mango IPA 4,7%

Ikonisk øl med nydelig farge, og rund, lang ettersmak. Mangosmaken er kanskje litt for syntetisk, men panelet er likevel enig om at den er mye bedre enn «ananasen» i ananas-ipaen fra samme bryggeri. En i panelet mener den er «for gutta», og at den har et imageproblem. Andre mener Frydenlund sin Juicy IPA (ikke med i testen) er hakket bedre. Kritikken til tross: det er ingen tvil om at Mango IPA er en moderne sommer-klassiker.

Fredrikstad Sommerøl 4,7%

«Dette er en skikkelig vanlig pils» sies det, men ikke på en negativ måte. Fredrikstads sommerøl er en klassiker og prøver ikke være noe annet enn den er. Her vet man hva man får og flere mener dette er «sommerhytte»-pils. Noen viser til designet på boksen (et tegnet bilde av porten til Fredrikstads gamleby) og mener det får den til å se ut som arbeiderens øl. «Det er dette Raymond Johansen drikker på hytta si på Hvaler!» konstateres det.

Hansa Roséøl 4,7%

En i panelet mener en velvillig sensor kunne sagt «spennende inngang» om den umiddelbare smaksopplevelsen, men så går det nedover, og panelet skjønner fort at denne smaker hogg. En sier «snus», andre assosierer smaken med spy-episoder på bygdefester. Hverken ciderjentene eller mangoipa-gutta kan få noe som helst ut å drikke dette. Fargen er fin, og det er egentlig det eneste positive med denne roséølen. Vin og øl blir krøll, det er barnelærdom!

Nordlands Pils Sommerøl 4,5%

Nordlandspilsen er en friskus med lite humlesmak og mye bobler. Dette er muligens sommerølen fra Platons idéverden. Den er i hvertfall rimelig generisk og en mener den har smaken av «sånn pils smaker». Flere mener den går godt til sjømat, men kun utenfor ring tre og iført en islender.

Hansa Hard Seltzer Pitanga 4%

Pitanga'en smaker mye bedre enn den lukter. Søt og frisk, som en brus. En i panelet setter den på høykant og konstaterer at denne «downes jævla lett». Det er enighet ved bordet om at pitangaen er god, forfriskende, og at man kan drikke mer enn én uten problemer. Når en stemor på Gran Canaria-tur sier til servitøren at «I was here four years ago, do you have it still?», skal man ikke se bort fra at det er noe à la Hansa Hard Seltzer Pitanga hun sikter til. Spenstig nykommer!

CB Feriepilsen 4,7%

Testens «nice guy». Du vet han tilgjengelige, søte og snille som dessverre er litt kjedelig og som du ikke har en gnist med. Men du unner alle andre! Den er god nok, men ikke en gang utseendet er minneverdig. Dette er ølen du ikke tar med deg hjem. Sorry, CB Feriepilsen, det er ikke deg, det er meg!

Hansa Sommerøl 4,7%

Hansa sin sommerøl er en av testens store vinnere. Den er frisk og leskende, og akkurat passe bitter, uten noen irriterende ettersmak. Denne kan du drikke så mange du vil av, sier en panelist. En annen begynner å rappe Philips vers i «Sommerflørt»: Og når du kommer ikke ta med deg venninna di, vær så snill a'. Denne ølen er Philip, sier en annen. Bergenserer sikter, skyter, og setter den rett i krysset. Fulltreffer!

Sagene Berliner Weisse 3,7%

Sagene har laget folkets surøl! Det er ikke sjokkerende at surheten blir samtaleemne. Noen tenker den kan være god for de som ikke liker surøl, andre synes det er litt for surt. De fleste mener du må like surøl om du skal like denne friske bringebærvarianten. Gjør du det, er dette en toppkarakter. Ølen er letttdrikkelig hele kvelden, men obs! her kan det bli stramt for lommeboka, 0,33l-flaskene inneholder kun 3,7 prosent alkohol!

Sommertur på hytta

I semesterets siste utgave i Universitas har vi fått lese om ferietips frem mot sommeren. Som student kan det være vanskelig å ha økonomien i orden, og spesielt om man også vil feriere. Ad notam-redaksjonen ønsket derfor å høre med Norges fremste ekspert på studenter og studentøkonomi, nemlig Ola Borten Moe, om hva slags tips han har til studenter. Ministeren ønsket derimot ikke å svare på spørsmålene våre om studentøkonomi, og hvordan studenter kan finansiere en ferie. Det var ikke før vi spurte om hvor han skulle på ferie han valgte å gi svar.

– Vekk.
– Vekk?

– Ja, som minister bor jeg jo i Oslo. Så jeg må sørge for å komme ut av byen så fort ferien starter.

– Hva slags ferietips har du til studenter da?

– Nei si det. Kanskje en

hyggelig hyttetur med studentkamerater.

– Hva gjør man på slike hytteturer da?

– Det er ikke godt å si. Slike turer er oftest best når de ikke planlegges. Så lenge dere husker å ha med nok drikke, og passer på at stedet har dekning, så går det fint.

– Dekning?

– Plutselig må man jo si ifra til sjefen at man kommer litt seint på jobb. Med den studiestøtta som er nå, har vel dere studenter flest sommerjobb?

– Ja, for hvordan tenker du studenter kan finansiere slike ferier?

– Nei, sånne spørsmål synes jeg du får stille noen andre. Det må da finnes noen som har litt mer oversikt over studenter enn meg?

Av Borgerlig Apostel

Ukas studentvin

NATURENS HEMMELIGHET:

Ukens vin, og semesterets siste, er en fransk rødvin som hevder å være naturens hemmelighet. Den dufter av røde bær og smaker friskt og fruktig med hint av bringebær, solbær og litt krydder. Den har mye smak men forblir forholdsvis lett, og lett å like. Vinen bærer en saftig ettersmak, og panelet tror den går godt til kylling eller annet lyst kjøtt. Den er også økologisk. Ja, kanskje naturens hemmelighet er at man på en måte burde liksom la den gjøre sin egen greie, liksom? Uansett: Vinen har ikke wow-faktor nok til å nå helt til topps, men panelet enes om at den er solid. La meg omformulere: Den får ikke emojien med stjerneøyne, men heller glad-med-åpen-munn-emojien.

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Plaimont Nature Secrete

Pris: 144,90 kroner

Land: Frankrike

Alkohol: 13 prosent

Emil Domino,
vinanmelder i Universitas

Vi spør

Brennhett i badstua

Badstue er en brennhett trend, leser vi i ukens Universitas. Men hvor inkluderende er den? Og er den så brennhett som man skal ha det til? Som leder i Naturistenes studentforbund, som samarbeider med UiOs swingerforening, ringer jeg badstu-Ragna for å høre hvor hett vi har lov til å ha det i badstua.

– Ja, det er Ragna fra Oslo Badstueforening.

– Hei, det er Nudja Bastholm, jeg ringer fra Naturistenes studentforbund.

– Ja, hei!

– Jeg ser at det står at man må ha med badetøy på badstuene deres, stemmer det?

– Ja, altså hvis du leier en badstue privat, kan du gjerne være naken hvis det ikke er til genanse for noen andre.

– Så vi kan ha et nudistarrangement hos dere?

– Dere kan det hvis dere dekker dere til på brygga og når dere er ute på offentlig område. [...] Jeg anbefaler da å leie Anda, for den er veldig privat og fin og har en egen

badeplattform.

– Ja, okay! Så greit å vite. Vi har også samarbeidet med UiOs swingerforening og snakket med dem om å ha en felles sommerfest. Hvordan er reglene deres for intim kontakt i badstuene?

– Det er ingen sex tillatt i badstuene.

– Ja, okay... Fordi swingerforeningen er veldig opptatt av nytten av seksuell nytelse, med tanke på at forskning viser at det er godt for psykisk helse, så vi tenkte kanskje dere ville være positive til et sånt arrangement som fremmer helsen?

– Det kan vi dessverre ikke ha hos oss.

– Okay... Men vi har også et eget idrettslag som driver med runkel-

dunk, hvordan stiller dere dere til det?

– Ha'kke peiling på hva det er.

– Det er litt sånn som i Harry Potter, med gullsnopp og hele pakka.

– Jeg har aldri sett det, men...

– Men hvordan er det med tilsoiling av kroppslige væsker? Må vi betale noe ekstra gebyr hvis det skulle være tilfelle?

– Det har vi ikke opplevd før, så det har vi ikke tatt stilling til. Men, som sagt, ingen sex eller den type kontakt i badstuen, det er ikke lov.

– Jeg skjønner... Vil du vurdere din stilling i en forening som ble startet av anarkister fra Utenriksdepartementet?

– Hæ, hva sa du nå?

– Vi snallast!

KVISS-CORBIN

- Hva heter den ukrainske gruppen som vant årets Eurovision?
- Bergen og Oslo har en særegen ordning med byråd som utøvende makt (og utgår fra flertall i bystyret). Hva kalles denne formen?
- Hvilket tiår var det siste Bærum ikke hadde Høyre-ordfører?
- Hva kalles det historiske området mellom elvene Eufrat og Tigris som også kalles for sivilisasjonens vugge?
- Hvor mange emirater består De forente arabiske emirater av?
- Hvilken innsjø er Afrikas største?
- I hvilket år fikk Muhammed sin første åpenbaring?
- Hva kalles borgerkrigene som herjet England mellom 1455 og 1485?
- Hva heter William Goldings mest kjente roman, som han også debuterte med i 1954?
- På temaet suksessfylte debutromaner, hvem skrev *Rosens navn* fra 1980?
- Hvem spiller den kvinnelige hovedrollen i filmen *Fargo*?
- Og i hvilket amerikansk delstat ligger byen Fargo?
- Hvem kalles «the Queen of Soul»?
- Hvem tegnet den vitruviske mann, som viser kroppens proporsjoner?
- Nevn én av bukspyttkjertelens to funksjoner.
- Hvilken av disse geologiske periodene var først: karbon eller jura?
- Hvilket år er det snakk om? Sersjan-

topprøret på Cuba blir gjennomført med Fulgencio Batista i førersetet, Gandhi faster i 21 dager i protest mot britenes undertrykking av India, Franklin D. Roosevelt lanserer New Deal-programmet, Arnulf Øverland blir frikjent for anklager om blasfemi, NRK blir grunnlagt, Kristelig Folkeparti blir stiftet, Yoko Ono blir født, og dikteren Olaf Bull dør.

18. Til helgen blir siste runde av Premier League gjennomført. Hvilke to lag er allerede klar for nedrykk?

19. Hvilket lag leder den norske Eliteserien etter 16. mai-runden?

20. Daniil Medvedev, Alexander Zverev og Andrey Rublev er alle tro på topp ti i ATP-rankingen i herretennis, men hvem av dem er ikke russisk?

av Gabriel Corbin-Arntzen,
kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet med gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps... Syt litt på Jodel.

15-20. **Honours: WOW!** Du er sååå flink!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Kalush Orchestra. 2. Byrådepartamentsmestere/Kommunalparlamentarisme. 3. 1950-tallet (1951). 4. Mesopotamia. 5. 7. 6. Victoriasjøsken. 7. 610. 8. Rosekrigene. 9. Lord of the Flies. 10. Umberto Eco. 11. I. Frances McDormand. 12. Nord Dakota, ulikt filmverdsjonen som plasserte den i Minnesota. 13. Aretha Franklin. 14. Leonardo da Vinci. 15. Lage bukspytt til fordøyelsen og hormonet insulin. 16. Karbon. 17. 1933. 18. Watford og Norwich. 19. Viking. 20. Alexander Zverev. 21. Aretha Franklin. 22. Lage bukspytt til fordøyelsen og hormonet insulin.

Rebus

HINT: Norsk sommer med gode vibber, lunken pils og masse musikk. Vi sjåast! Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Gull i knull». Det klarte Sensuren er forsinket (we feel you:( ) og homofile rettigheter (hear, hear).